

XXXVIII. évfolyam. Budapest, 1939 március hó. 3. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ő N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.
(Július és augusztus hónapok kivételével.)

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

HELD J. NYOMDA
Bp., II., Mecset-u. 8.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.
KIADJA: budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Visszatérnek a Kárpátok . . .

Egy jogi szaklap hasábjain talán nem egészen megszokottak a lírai hangok. Még a hazafias líra hangjai sem. Ha volt azonban szabályterősítő kivétel, úgy ehelyütt is kötelező a talán lírikus hangú megemlékezés arról, hogy a Felvidék után most már az ú. n. Kárpátalja is visszatért a Magyar Szent Korona ősi joghatósága alá. Husz nehéz éven át az ezeréves magyar határ, a Kárpátok gerincén északnyugattól egészen délnyugatig idegen hatalmak álltak őrseget. Most az isteni gondviselés kegyelméből, az erős barátoktól támogatott magyar erő és akarat kényszerítő hatása alatt a magyar Kárpátok megkezdték diadalmas visszatérésüket a magyar hazába. Az égbenyúló magas hegyek ózondús levegőjében, örökzöld fenyvesek között, most már vígan csörgedező hegyi patakok mentén a bitorló idegen hatalmak őrségét vitéz magyar katonák váltották fel. És ezek a vitéz magyar katonák végig fognak vonulni a Kárpátok nyugati, északi, keleti és déli gerincén, Pozsonytól egészen Orsováig. És ezek a vitéz magyar katonák fogják Kárpát-hódító diadalmas útjukban visszaszerezni a magyar Szent Korona, a magyar kultúra és a Kárpátok gyöngyét a brutális erőszakkal husz éve rabságban tartott hérces Erdélyországot. . . .

Visszatérnek a Kárpátok. . . .

Salamon Xavér Ferenc dr.: Vacuum iuris a felvidéki közjegyzői jogban.

Pulay József dr.: A királyi közjegyző felvilágosítási kötelezettsége.

A Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara közgyűlése.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

Az országos egylet közgyűlése.

Közlemények.

A felvidéki megbízott közjegyzők.

Kamaraközi értekezlet.

Halálozás.

Áthelyezés.

Kitüntetés.

Új közjegyzői állás.

A budapesti kamara társasvacsorája.

A jegyzői magánmunkálatokat Romániában is betiltották.

Az új zsidótörvény közjegyzői vonatkozásai.

Száguldó történelem.

A rendkívüli fegyvergyakorlatnak a joggyakorlatba való beszámítása.

A távollévő ügygondnokának hatásköre.

Állásközvetítés.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Deutsche Notarzeitschrift.

Megszűnt jogi szaklapok.

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Magyarosan.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői üzenetek.

v. B. F. dr.

M. M. dr.

K. Z.

Vacuum iuris a felvidéki közjegyzői jogban.

Irta: *Salamon Xavér Ferenc dr.*

A magyar jog uralmának a felvidéken való helyreállítása minden téren már az átmeneti időben a kérdések egész tömegét veti fel, amelyek vagy a bírói gyakorlat útján, vagy pedig külön törvénnyel lesznek kiküszöbölhetők és megoldhatók.

A felvidéki közjegyzői jognak legfontosabb átmeneti jogforrása az 1938. december 22.-én életbelépett 9.609/1938. I. M. rendelet, amely egyrészt helyreállította a régi királyi közjegyzőségeket és egy-két újabb közjegyzőséget is létesített, másrészt a 28. §-ban megállapította, hogy az eddigi (cseh-szlovák) közjegyzők működése megszűnt és pedig 1938. november 2.-ával vagyis a bécsi döntés napjával és

a „magyar közigazgatás” azaz a katonai parancsnokságok által megbízott közjegyzők működésüket mindaddig folytatják, míg az újonnan kinevezendő királyi közjegyzők a működésüket megkezdik.

Vagyis december 22.-én véglegesen megszűntették az érvényes működést, ha esetleg a katonai közigazgatás nem mozdította el előbb az eddigi tényleges (cseh-szlovák) közjegyzőket. De jure a régi közjegyzők működése 1938. dec. 22.-ével megszűnt.

Via facti a felvidéki közjegyzők már előbb megszűntek működni, mert a katonai igazgatással megbízott járási parancsnokságok az ott levő közjegyzőket — tekintet nélkül arra, hogy a csehszlovák kormány által újonnan kinevezett közjegyzőkről vagy régi királyi kinevezésű és oda csak áthelyezett közjegyzőkről volt szó, — egy-két kivétellel — állásukból elmozdították oly módon, hogy „megtiltották” a további működést, vagy pedig „nem bízták meg a közjegyzőség vezetésével”, hanem helyett egy ottani ügyvédet, többnyire a magyar párt bizalmiját bízták meg a közjegyzőség ideiglenes vezetésével. Ezek a tényleges intézkedések tehát már 1938. dec. 22.-e előtt — tehát az érvényes rendelet kiadása előtt — lehetetlenné tették a volt csehszlovákiai közjegyzők működését a felvidéken.

A katonai közigazgatás jogforrása. Kivételes jogkört szabályozó külön önálló magyar törvény híján — semmi más nem lehet, mint Werth Henrik gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédevezérkar

főnökének rendelete a felszabadult területek katonai közigazgatásáról, amelynek I. cikk, 1. pontja kimondja, hogy a „magyar katonai igazgatás területén a közigazgatási és közbiztonsági szolgálatot a katonai parancsnokságok látják el”. Ugyancsak ezen rendelet I/2. pontja megállapítja, hogy „az eddigi jogszabályok továbbra is hatályban maradnak”, ha csak „ez a rendeletem vagy más rendeletem másképp nem rendelkezik”.

Felmerül első sorban az a kérdés, hogy a közjegyzőség ennek a közigazgatásnak alkatrésze-e vagy sem. Polgári értelemben nem tekintjük a közjegyzőséget az állami közigazgatás alkatrészének, hanem külön igazságszolgáltatási tényezőnek, mint sui generis jogintézménynek, amelyre speciális jogszabályok vonatkoznak!

A fenti kivételes — tehát szorosan magyarázandó és értelmezendő — jogforrás azonban a közjegyzőkről nem tesz említést! Az 5. pontja beszél ugyan az igazságszolgáltatásról és pedig a következő szavakkal: „A polgári peres és nem peres eljárás katonai parancsnokságok által közzétett vagy esetről-esetre közzéteendő időtartam alatt szünetel. Ez alatt az idő alatt a bíróságok csak az elkerülhetetlenül szükséges eljárási cselekményeket végzik. Az eljáró bírót vagy bírósági tisztviselőt a katonai parancsnokság jelöli ki”. Ennél több a rendeletben nincsen! Itt volna a magva a közjegyzők tekintetében megtett katonai intézkedéseknek a magyar kivételes jogforrás szerint, bárha a közjegyző sem nem bíró, sem nem bírósági tisztviselő!

A felvidéken a magyar összkormány akaratából, amint a fenti katonai rendelet maga is mondja, az eddigi összes rendeletek hatályban maradtak, amennyiben a fenti katonai rendelettel nem ellenkeznek. Mindazonáltal nem tehető fel, hogy az államvédelemről szóló 131/1936. számú csehszlovák törvény hatályát és érvényességét a magyar katonai közigazgatás a felvidéken akceptálta volna, holott ez a törvény részletes eljárási intézkedéseket tett a közigazgatásnál vagy a bíróságnál szükséges rendkívüli esetekről a 64—65. §§-aiban, többek között elrendelvé, hogy az illető köztisztviselőt csakis meghallgatás után és köteletségének megsértése esetén lehet állásától — fegyelmi eljárás után — véglegesen megfosztani. Ehhez hasonló intézkedéseket tartalmaz a múlt év december havában letárgyalt magyar törvény a rendkívüli háborús veszély vagy feszültségek idején foganatosítható katonai közigazgatási cselekményekről. Meg kell említeni azonban, hogy a felvidéken érvényben volt ú. n. államvédelmi

törvény sem beszél kifejezetten a közjegyzőkről, ami nyilván elnézés eredménye.

A kivételes jogot megalapító vezérkari főnöki katonai rendeletnek ezt a nyilvánvaló hiányát volt hivatva pótolni a 9.600/1938. I. M. számú rendelet fentebb már idézett 28. §-a, amely azt mondja, hogy „a magyar közigazgatás által megbízott“ közjegyzők, népiesen „katonai“ közjegyzők működésüket a „királyi közjegyzők“ működésének megkezdéséig folytatják. De ez a jogszabály sem dönti el a jogalap kérdését, ez is inkább a „via facti“ rendelkezések utólagos elismerését jelenti. De még ez a rendelet sem oldja meg azt a kérdést, hogy mi van azon közjegyzői esetelemények jogérvényével, amelyek a „csehszlovák“ közjegyzőktől a Felvidéken 1938. nov. 2-től egészen elmozdításukig vagy a katonai hatóságtól való újabb megbízásukig érvényesnek látszó körülmények között származtak. Érvényesnek azért látszanak, mert az 1918. évi csehszlovákiai precedens azt mutatta, hogy az impérium változása nem okvetlenül jelentette a közjegyzői működés megszüntetését, mert a magyar kir. közjegyzők még 2–3 évig érvényesen működtek Szlovákiában, továbbá, mert voltak közöttük olyanok is, akiket eredetileg még a magyar kir. kormány nevezett ki közjegyzőknek és a csehszlovák kormány őket állásukban meghagyta és legfeljebb őket áthelyezte és így régi jogukat feléledettnek látták és végül azért is, mert a közzétett vezérkari főnöki katonai rendelet kifejezetten nem tiltotta meg a létező és helyükön maradt közjegyzőknek a működést mindjárt 1938. november 2. után.

Szerény nézetem szerint itt kellene valami intézkedés és kormányrendelet arra, hogy ezek az időközi — „kritikus időből való“ — közjegyzői okiratok és felvett egyéb jogi esetelemények, végrendeletek hatályukban és érvényükben fenntartassanak, mert a hely és időszerint érvényes akkori jogszabályoknak megfelelő alakban jöttek létre és a felvevő személyektől a jogosultság véglegesen — csakis 1938. dec. 22.-én életbelépett rendelettel vonatott el!

Ez a *vacuum iuris*, amely első sorban tisztázandó és rendezendő lesz. További probléma állhat elő ott, ahol a határszélen az impérium ismételt változott az egyes községek át- és visszacsatolásával, ha ezekben végeztek volna valamelyes eseteleményeket a visszacsatolás előtt vagy után jelzett kritikus időben.

Fontos ez azért is, mert a szlovákiai kormány részéről most olyan adminisztratív intézkedés történt, hogy ezeket a közjegyző-

ket 1938. nov. 2-iki hatállyal törlik a pozsonyi közjegyzői kamara névjegyzékéből, holott éppen a pozsonyi kamara 454/1938. számú — a szlovákiai igazságügyminisztérium utasítása szerint — 1938. okt. 26.-án kiadott rendelete szerint ezek a közjegyzők egyenesen utasítva voltak, hogy a jogosultság kifejezett elvételeig vagy a felfüggesztés keresztülviteléig működésüket folytassák a „megszállandó“ helyen is, (ami nyilván a „vacuum“ elkerülése végett történt!) és felfüggesztés után adják át az irattárakat a magyar hatóságoknak és nyomban jelentkezzenek a szlovákiai igazságügyminisztériumnál további intézkedés végett.

Az 1938. nov. 2-iki hatállyal való törlés ennek ellentmondás és utólag elvonja ottani működésüknek még látszólagosan helyes jogalapját is.

Akárhogy is állanak az ügyek, a felvidéki jogkereső közönség érdekében meg kellene állapítani, hogy a csehszlovák közjegyzők által felfüggesztésükig végzett jogesetelemények teljes jogérvénnyel bírnak, ha az 1938. nov. 2.-án érvényben volt törvényes előírásoknak megfelelnek.

Az 1874. évi XXXV. t.-c. 213. §-a is ismeri a „tettleg működő közjegyzők“ fogalmát, akiknek működése a közjegyzői rendtartás életbeléptével szünt meg, nem pedig az alkotmányos élet helyreállítása napjáig visszanyúló joghatállyal. Most is ilyen tényleg működött közjegyzőkről van szó. Törvényes intézkedéssel felesleges kártérítési pereknek is elejét lehetne venni!

Itt kell megemlítenem és kiemelnem, hogy ezek a „katonai közjegyzők“, akiket a magyar katonai közigazgatás bízott meg, minden tekintetben csak a régi csehszlovák közjegyzők hatáskörével bírnak, mert az 1938. november 2.-án a felvidéken érvényben volt jogszabályok e tekintetben is fennmaradtak érvényükben és az anyaországbeli jog még kiterjesztve nem lett, — és ebből kifolyóan rájuk is vonatkoznak a régi korlátoló és összeférhetetlenségi jogszabályok, különösen, hogy nem lehetnek egyúttal az ügyvédi kamarának, (esetleg az előkészítő bizottságok) tagjai, ügyvédi gyakorlatot egyidejűleg nem folytathatnak. Vita tárgyát képezheti, hogy lehetnek-e a kormány által kinevezett és díjazásban részesülő felügyelők bankoknál, kereskedelmi és ipari vállalatoknál, lehetnek-e havi átalánnyal díjazott községi bírák vagy polgármesterek a felvidéki külön jogterületen, stb. Mert az 1874. évi XXXV. t.-c. 3. §-a a felvidéken eredeti régi szövegében ma is változatlanul érvényes!

Igy tehát ezen a téren is szükséges a sürgős intézkedés. A

problémák egy része az új kir. közjegyzők installálásával meg fog oldódni, de a „kritikus időben“ kelt fentebb említett közjegyzői eselekmények érvényessége mindenképen szabályozást igényel. Precedensül lehet hivatkozni még arra a külföldi példára, hogy a volt szudétanémet vidéken a okkupáció ideje alatt — 1938. október 1-től az igazságügy megszervezéséig 1938. december 14-ig „hivatalos peesét nélkül“ kiállított okiratokat érvényeseknek nyilvánították, bárha formailag meg sem erősített bírói orgánuktól vagy közjegyzőktől származtak. (V. Ö. Neuordnung in Sudetengebiet, Prager Börsen Courier, 1938. jan. 30. 11. oldal.). Az említettem okmányok is ilyen átmeneti időből való okmányok és ezért kell, hogy érvényességgel bírjanak. Megkívánja ezt a közjegyzői intézménybe vetett közbizalom, amelynek megrendítése a királyi közjegyzők iránt szükséges közbizalmat is jó időre megingatná. Mert a lefolyt 20 év alatt ezt is átéltük és fájdalmasan átértéztük. . . .

A királyi közjegyző felvilágosítási kötelezettsége.

Irta: *Pulay József dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Mindenki előtt, aki a közjegyzői vonatkozású bírói gyakorlatot figyelemmel kíséri, ismeretes az a tény, hogy bíróságaink a kir. közjegyző hivatalos működését, különösen pedig az ügynevezett felvilágosítási kötelezettség teljesítését fokozott szigorúsággal bírálják el és ott, ahol tévedést, vagy mulasztást észlelnek, a közjegyzői törvény fegyelmi- és kártérítési rendelkezéseit a lehető legtágabb mértékben alkalmazzák.

Nem egyszer hallottunk e tárgyban panaszokat. Mégis: úgy érezzük, hogy az ilyen irányban érvényesülő bírói szigorúságot mindenkinek, aki fel tudja és fel akarja ismerni a közjegyzői intézmény igazi jelentőségét, helyeselnie kell. Különösen helyeselnie és támogatnia kell pedig ezt a gyakorlatot mindenkinek, aki maga is a közjegyzői pályán működik; mert az, hogy a közjegyzői karon belül — s annak egyedül hivatott utánpótlásában: a helyettesi karban is, — mindig a legmagasabb szellemi követelmények és legnemesebb erkölcsi elvek érvényesüljenek, éppen olyan elsőrendű közérdek, mint amilyen feltétlenül kari érdek is.

Közérdek: mert a közhatalom, amikor valakinek olyan mértékű bizalmat előlegez, amilyent a közjegyző élvez, joggal követelheti meg a kiválasztottól, hogy tökéletesen tudja és maradéktalanul érvényesítse hivatásának minden, még oly árnyalati szabályát is; így tehát jogosan teheti őt minden lépéséért az átlagon felül felelőssé. Különösen érvényes ez a tétel olyan pályán, amelynél, — bár egyetlen éltető eleme a közönség bizalma, — ma még semmiféle előzetes szelekció kötelezőleg rendszeresítve nincsen s amelyen ennek folytán ezidőszerint bárki, bizonyos alaki képesítési feltételek kimutatása esetén, képességeinek és jellemének előzetes megfigyelése és kipróbálása nélkül, bármely pillanatban a teljes közbizalom letéteményesévé válhatik.

De közérdek ez a gyakorlat azért is, mert a közjegyző éppen a hivatalból beléhelyezett közbizalom folytán a laikus közönségnek igen sokszor életbevágó érdekeit tartja kezében; egyetlen téves eselekménye, — szándékosságról természetesen nem beszélve, — nemzedékek jövőjét veszélyeztetheti; tévednie tehát egyszerűen nem szabad, ahogyan nem tévedhet a gyógyszerész sem a méreg, vagy az orvosság adagolásában.

Hogy pedig mennyire kari érdek ez a szigorú gyakorlat, — azt mindenki tudja, aki csak egyszer is látott olyan irodát, amelyet nem teljében hivatása magaslatán álló közjegyző vezetett valaha s aki megkísérelte már, hogy milyen hihetetlenül nehéz és hálátlan feladat a közönség elvesztett, vagy elvesztegetett bizalmát visszaszerezni.

Mínthogy azonban éppen a legtöbb kártérítési pert, illetve fegyelmi eljárást előidéző közjegyzői felvilágosítási kötelezettség alapja, terjedelme, kritériumai és bizonyításának módja tekintetében a közjegyzői törvény csupán hézagos adatokat tartalmaz, a bírói gyakorlat pedig hiányos és ingadozó;

közjegyzői közérdeket vélünk szolgálni, ha, — nem az esetleges hibák, hanem az igazság védelmében, — megkíséreljük a közjegyzői köteleességeknek ezt az ágát közelebből megvilágítani.

I.

Tárgyunk egyetlen *törvényben gyökerező* alapja: az 1874: XXXV. t.-c. 61. §-a szószerint a következőket mondja:

„A közjegyző mindenekelőtt a felek akaratáról győződjk meg s azt világosan és határozottan foglalja írásba, az okiratot a feleknek olvassa fel s azokat felolvasás után beleegyezésük

íránt kérdezze meg s ha szükséges, az okirat értelméről és következményeiről világosítsa fel“.

Ez a nagyon is általánosságban tartott törvényhely, mint látjuk, egyedül a közjegyző okiratszerkesztési tevékenységét kívánta szabályozni, de nyilván kiterjed a közjegyző működésének egész körére, így főleg a ma már sajnálatos módon a közjegyzői hivatás első vonalába nyomult hagyatéki eljárásra is. Ezt azért látjuk szükségesnek itt hangsúlyozni, mert a kérdés alább ismertetendő s a törvény szerény magjából kinőtt bírói gyakorlata viszont kizárólag a hagyatéki eljárás körül alakult ki.

A törvény szövegének részletesebb megvizsgálásánál fel kell figyelni arra, hogy a közjegyzőnek, „ha szükséges“, a felek számára jogi tanácsot kell adnia. Itt tehát a törvény különválasztja az előírt alakiságok betartására kötelezett *közhivatalnokokat a jogi szakértőtől* és amíg a közhivatalnoki köteleességeknek, — vagyis a különleges közjegyzői hivatali előírásoknak, — betartását feltétlenné és el nem kerülhetővé nyilvánítja, — addig a jogi szakértői működést attól teszi függővé, hogy van-e arra szükség.

Vizsgálódásainkat ennek folytán két irányban kell kiterjesztenünk: egyfelől arra, hogy miben áll a közjegyző jogi szakértői feladatköre, — másfelől pedig arra, hogy mikor van e feladat teljesítésére szükség.

II.

A közjegyzőnek, mint *jogi szakértőnek* a hivatása körébe vágó joganyagot ismernie kell, — ez az első szabály, amelyet a törvényből és a bírói gyakorlatból levonhatunk.

Az 1874:XXXV. t.-c. fentebb már hivatkozott 61. §-án kívül negative ezt mondja ki ugyanannak 59. §-a, amely kötelezi a közjegyzőt arra, hogy törvénytellenes ügyekben csak a felek előzetes figyelmeztetése után, — büntető törvénytellenes, közrenddel és közérdekesel ellenkező ügyekben pedig egyáltalán ne működjen közre s amely kötelezettségnek a közjegyző csak úgy tud megfelelni, ha nem csupán saját hivatása alaptörvényeit ismeri tökéletesen, hanem általánosságban járatos az élő jog egész birodalmában is.

Ugyanezt hangsúlyozza különös jelentőséggel a Kúria, amikor hatálytalannak nyilvánítja az osztályos egyezséget, mert a közjegyző tévesen állapította meg a tárgyalási jegyzőkönyvben,

hogy a szerzeményi vagyonban nem a házastárs, hanem a felmenők jogosultak örökölni (Jogi Hirlap II. 756.); vagy amikor a felet egyenesen tévedésbe ejtette azzal, hogy olyanokat állapított meg öröklésre hivatottaknak, akik a kérdéses vagyonban annak tisztázott eredete szerint nem örökölhettek. (C. I. 5180/1932.).

Bár itt, mint látjuk, sajnálatosan súlyos tévedésekről s még hozzá a legközvetlenebb, mondhatnánk szakjogban való tévedésekről volt szó: bizonyosra vehetjük, hogy adott esetben a bíróság semmivel sem kisebb szigorúsággal mérlegelne olyan a félre nézve hátrányos tévedést is, amely távolabbi jogterületet érint; sőt tudjuk azt is, hogy a jóérkölesbe ütköző ügyletnek sokszor igen nehezen elhatárolható fogalmában való tévedést is mindenkör a közjegyző terhére rója.

Ilyen körülmények között eléggé nem hangsúlyozható közjegyzői köteletségnek kell tekintenünk a jogban való jártasságot, — és különösen a jogfejlődés újabb eredményeinek állandó fenn tartását és felhasználását, valamint kellő szakkönyvtár beszerzését és fejlesztését.

Ennek az elméletileg szinte korlátlan jogismereti kötelezettségnek a gyakorlatban két korrektívuma van.

Az egyiknek forrása az 560. számú elvi határozat, amely szerint: „a kir. közjegyző nem kötelezhető kártérítésre, ha olyan kérdésben járt el helytelenül, amelyre nézve az eljárás idejében a bírói gyakorlat ellentétes volt“.

Ez a határozat adott esetben igen erős fegyvert ad a közjegyző kezébe, különösen ma, amikor a bírói gyakorlat számtalan fontos kérdésben is igen sokszor meglepő ingadozást mutat. Éppen ebből kifolyólag azonban nem egyszer a közjegyző ellen is fordítható, mert a különböző, gyakran azonos hatáskörű bíróságok határozatai között elgázodni, azok hatályosságát felismerni, vagy nem egyszer ötletszerű megváltoztatását ellenőrizni halandó ember számára ma már valóban a lehetetlenséggel határos.

Amikor tehát nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, annak a közjegyző saját érdekében álló fontosságát, hogy a jogélet fejlődő iramával állandóan tartson lépést, — ugyanakkor elsőrendű kár érdeknek tartjuk minden olyan jogpolitikai irány támogatását, amely különösen az alsóbíróságok gyakorlatának ma már mestersegesen megnövelt jelentőségét mérsékelni s az egyetlen igazán fontos bíraskodási kelléket: az adott esett körülményeit helyesen

mérlegelő s csak arra támaszkodó, abból kiinduló bírói *judiciumot* régi püedesztájlára visszahelyezni törekszik.

A másik korrektívumnak a közjegyzői kar számára még nagyobb fontossága van; eszerint a közjegyző a saját, szorosán vett hivatalbeli kötelességein túl mentesül a jogi szaktanácsadás kötelezettsége s ezzel együtt felelőssége alól, ha a fél ügyvéd által van képviselve.

Ezt a jogszabályt a kir. Kúriának arra a határozatára alapítjuk (J. H. Mj. Dt. II. 612.), amely szerint: „az ügyvédi képviselet mellett tárgyaló fél nem kifogásolhatja sikeresen, hogy a tárgyalást vezető közjegyző nem világosította fel őt jogairól“, — s amelyet a Kúria újabban még egyszer megfogalmazott, akként, hogy „a közjegyző felvilágosítási kötelezettségének nem teljesítésére csak akkor lehet megtámadási okot alapítani, ha a fél ügyvédi, vagy ezzel egy tekintet alá eső képviselet nélkül vett részt az ügyletkötésben. (J. H. IX. 1049.).

A Kúriának ez az álláspontja kétségtelenül helyes.

A közjegyző felvilágosítási kötelezettségének alapja ugyanis az a feltétlen jogi szakértelem, amelyet a törvény benne feltételez, a laikus féllel szemben tőle megkíván s amelyre a fél magát nemcsak reábizhatja, de adott esetben reábíznia kell is.

A törvény azonban ugyanilyen szakértelmet kíván meg, saját hivatása körén belül, az ügyvédtől is.

Amikor tehát a fél ügyvéddel képviselve jelenik meg a közjegyző előtt: önként kivonja magát a közjegyző szakértői hatásköréből, — ami, mint fentebb erre rámutattunk, a közjegyzői hivatás egyik eleme, — és érdekeit külön, a közjegyzővel e részben elvileg azonos szakértelmű szakemberre bizza. Ez pedig annyit jelent, hogy ebben az esetben a közjegyző szakértői hatásköre, valamint szakértői felelőssége a féllel szemben szünetel, illetve teljes egészében az ügyvédre hárul.

Természetes viszont, hogy a közjegyző felvilágosítási kötelezettsége s ezzel együtt felelőssége is rendkívüli mértékben megnövekedik akkor, ha az ügyvéd által képviselt érdekelteken kívül az ügyben olyanok is szerepelnek, akik ügyvédet nem vallottak. Ez az az eset, amelyben a közjegyzőnek, ha valóban az, hivatása magaslatára kell emelkednie; amikor, — bármily paradoxonnak látszik is, — a kötelező objektivitás betartása mellett hivatalból képviselnie kell a magukra hagyottak szubjektív érdekeit is s amikor legszöbben, legtisztábban nyilvánul meg az oly gyakran emlegetett *közjegyzői szellem*.

A kérdés e részének lezárásául meg kell említenünk, hogy a Kúria álláspontja szerint a közjegyző felvilágosítási kötelezettsége csak a közjegyző előtti *tényleges* ügyvédi képviselet esetén szünetel, mert az a körülmény, hogy a fél a hagyatéki tárgyalás előtt ügyvédi tanácsot is igénybe vett, a hagyatéki tárgyaláson az irányadó jogszabályok felől való felvilágosítást nem teszi mellőzhetővé (J. H. IX. 1049.); valamint, hogy a közjegyzőnek ügyvédi képviselet esetén is, mint az ügy első bírójának, — ügyelni kell a törvény betartására; mert ha a közjegyző és az ügyvéd *együtt téved*, (az adott esetben a végrendelet értelmezésének kérdésében), — akkor az osztályos egyezés megtámadásának tévedés címén helye van. (J. H. V. 1114.).

III.

A következő kérdés, amellyel fenti beosztásunk szerint foglalkoznunk kell, abban áll, hogy mikor van a közjegyzői felvilágosítási kötelezettség teljesítésére szükség? A törvény ugyanis, mint említettük, csak annyit mond, hogy felvilágosítást akkor kell adni, ha szükséges.

A vonatkozó bírói gyakorlat vizsgálatánál arra az érdekes eredményre jutunk, hogy a Kúria ezt a szükségességet elsősorban a *fél egyéniségére* vezet vissza.

Alapvető jogszabály ugyanis, hogy a jogban való tévedés, még pedig akár a jogszabály nem ismerése (*ignorantia iuris*), — akár a téves jogi megítélés (*error in iure*) nem szolgálhat a tévedő mentségére, csak akkor, ha az összes lényeges körülmények figyelembevételével az állapítható meg, hogy az *ügyletkötő fél saját személyes viszonyai* (fiatal kor, hiányos iskolázottság, alacsony értelmiség) folytán a jogszabályokban való jártasságot nem szerezte és nem is szerezhette meg s az ehhez való képességeket tőle elvárni sem lehet;

de még így is csak abban az esetben, ha az ügylet megkötésénél kir. közjegyző, ügyvéd, vagy ezekkel egy tekintet alá eső és hivatásánál fogva felvilágosítás adására kötelezett személy működött közre s ez a feleket a legszükségesebb jogszabályokról nem, vagy helytelenül tájékoztatta. (J. H. VIII. 1., IX. 3. 131.1049.).

Amint ebből a bírói gyakorlatból kitűnik: a fentebb felsorolt s egyéniségüknél fogva mindenképen jogsegélyre szoruló ügyfeleknek *feltétlen kötelessége* az, hogy ügyeikben *jogtudó* szak-

értőhöz, — ügyvédhez, vagy közjegyzőhöz forduljanak, — ellenkező esetben esetleges tévedésük menthetatlenné válik;

viszont az ügyvédnek, illetve a közjegyzőnek ilyen esetben *feltétlen kötelessége* a lehető legtágabb mértékű felvilágosítás megadása.

A Kúriának ez az álláspontja első pillanatra egyszerűnek látszik ugyan, a gyakorlatban azonban a közjegyző helyzetét egyáltalán nem könnyíti meg.

Igaz: jó közjegyző csak az lehet, aki kiváló pszichológus is. Az is igaz, hogy gyakorlott ügyvéd, vagy közjegyző az első néhány kérdés után kellőleg meg tudja ítélni a fél egyéniségét ahhoz, hogy van-e szükség és milyen mértékben szakértő felvilágosításra. Az emberek egyénisége azonban oly sokrétű lehet, a mai jogélet annyira bonyolult s az életviszonyok oly kuszáltak, hogy a közjegyző a rendszerint rendelkezésére álló rövid idő alatt az ügyfél összes szükséges személyes tulajdonságait és viszonyait csak akkor tisztázhatja, ha valóságos léleklátó képességekkel rendelkezik.

Mindenki, aki közjegyzői kérdésekkel valaha behatóan foglalkozott, megítélheti: milyen fontossága volna e szempontból annak, ha a közjegyzői hivatás erősebb lokális jelleget nyerne; ha e hivatásra valóban készül s arra egyéniségük alapján tényleg alkalmas erők fiatalon kerülnének összeköttetésbe egy-egy közjegyzői kerület népével s azt megismerve és megszeretve, *klíentelát építenének ki maguknak*, mint ahogy kiépít ilyet a szabad pályán működő ügyvéd, vagy orvos. Az ilyen közjegyzőknél, akik, — mint erre néhány felemelő példát ismerünk, — kerületük népének hivatott tanácsadóivá válnak s akik a maguk erejéből megteremtett ügyforgalmat nem kívánják és nem hajlandók bármely konjunktura fuvallatára áthelyezés kieszközölésével cserbenhagyni, — igazán nem volna probléma a kezdet évein túl kerületük népének egyéniségét kiismerni s az ebből levonható tanulságokat gyakorlatilag alkalmazni.

Miután azonban a léleklátás képessége igen keveseknek adatott meg; s miután az imént vázolt, a közjegyzői intézményt alapjában reformálni hivatott törekvések egyelőre a megvalósulástól, sajnos, nagyon messze vannak: a bírói gyakorlat jelen állása idején csak azt tarthatjuk helyesnek, ha az ügyfelet egyéniségének behatóbb vizsgálata nélkül általánosságban laikusnak tekintjük, még akkor is, ha más jogterületen esetleg szakértőnek számít s őt az adott esetben irányadó jogszabályokról, a

legmesszebbmértékű óvatossággal szem előtt tartásával, lehetőleg *minden esetben* felvilágosítjuk.

IV.

A következő kérdés: *meddig terjed a közjegyző felvilágosítási kötelezettsége?*

A rendelkezésünkre álló bírói gyakorlat alapján fejtegetéseinket két irányban kell kiterjeszteniük, nevezetesen: mennyit kell a közjegyzőnek szakvéleménye megalkotásához a tényállásból kiderítenie és melyek azok a szempontok, amelyekre magának a szakvéleménynek feltétlenül ki kell terjednie.

Az első kérdésben a bírói gyakorlat arra az álláspontra helyezkedik, hogy a közjegyzőnek a jogi szakvélemény szempontjából számbavehető körülményeket hivatalból fel kell derítenie és ezirányú kötelességének elmulasztásáért mindenesetre felelős. Ezzel az indoklással hatálytalanította a Kúria az osztályos egyezséget, amikor a közjegyző nem tisztázta kellőleg azokat a körülményeket, amelyeknek kiderítése kötelességében állott, így: nem állapította meg a hagyatéki vagyon eredetét. (J. H. IV. 162.).

Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy a közjegyzőnek akár szorosán vett hivatali, akár pedig bírói megbízotti hatáskörében mindenesetre fel kell derítenie mindazokat a tényállásbeli elemeket, amelyek a törvény által előírt, vagy a felek részéről szándékoltt joghatály elérésére befolyással lehetnek, — vagyis: azon túl, amit a felek maguk előadnak, kutatnia kell a tényállásnak azokat a részeit is, amelyek a jogeselekmény elérni kívánt céljára kihatnak.

Arra a konkrét ügyekben már nem egyszer vita tárgyává tett további kérdésre azonban, hogy köteles-e a közjegyző ezen túl is menni és tartozik-e a jogeselekmény *indítékait*, valamint azokat a körülményeket is felderíteni, amelyek az elérni kívánt joghatállyal nem állnak szoros összefüggésben, — határozott nemmel kell felelnünk.

A közjegyzői törvény már idézett 61. §-a ugyanis azt írja elő, hogy a közjegyzőnek a felek *akarataról kell* meggyőződnie s őket az okirat *értelméről és következményeiről* kell felvilágosítani; míg az 59. §. szerint magának az ügyletnek nem szabad a törvénnyel ellenkeznie.

Ez pedig helyes értelmezés szerint annyit jelent, hogy a köz-

jegyzőt elvileg a létesíteni kívánt jogeselekmény határai kötik; csak a fél által önként előadottakat köteles megbírálni és vele kiegészíttetni addig a mértékig, ameddig a megkötendő jogügylet maga terjed.

Ennek alapján önkényesnek kell tekinteniünk minden olyan, — egyébként már előfordult, — törvénytárgyat, amely a közjegyzőt arra kötelezné, hogy a tényállás felderítésében túlmenjen azokon a korlátokon, amelyeket a felmerült jogeselekmény magában foglal, s amely a közjegyzőt felelőssé tenné a tényállás olyan elemeiért is, amelyek a jogügylet, vagy a hagyatéki tárgyalás keretein kívül jöhetnek csak számításba.

Ez természetesen csak minimum. A hivatása magaslatán álló közjegyző azonban ennek ellenére sem fogja elmulasztani, hogy ajándékozás esetén megkérdezze: nem célja-e az ügyletnek a hitelezők kijátszása; hogy erősen megterhelt ingatlan eladásánál a legnagyobb óvatosságot tanúsítsa; vagy hogy házasság felbontásával kapcsolatos kényes vagyoni jogi kérdések rendezésénél ne igyekezzenek az etikai háttérrel is kellőleg tisztázni. Ez azonban már nem jogi kérdés, hanem egyéni rátermettség, lelkiismeret, iniciatíva, — szóval *hivatástudat* kérdése.

Nem kisebb a jelentősége azonban annak sem, hogy mely szempontok azok, amelyeket a jogi tanácsadásnál mellőzni nem szabad.

Sajnálatos, hogy a bírói gyakorlat ezen a téren sem mutatja a joggal megkívánható biztonságot.

Mint fentebb már rámutattunk: elvileg *jogi* felvilágosítást csak az igényelhetne, aki erre egyéni körülményeinél fogva rá van utalva. Ezt az elvet alkalmazta a Kúria akkor, amikor nem adott helyt a felvilágosítási kötelezettség nem teljesítésére alapított keresetnek oly esetben, mikor az osztályos egyezséget kötő fél abban a jogkérdésben volt tévedésben, hogy mostohagyermekkel szemben illeti-e őt özvegyi jog (J. H. IV. 269.), és amikor a felek a végrendelettel eltérően kötötték osztályos egyezséget (J. H. VII. 343.).

Ezt az elvet azonban egy másik itéletben áttörte a Kúria, adott esetben hatálytalanak nyilvánítván az osztályos egyezséget azon az alapon, hogy a közjegyző a felet abban a jogkérdésben, amely szerint a második házasságban szerzett vagyonban az első házasságból származott gyermekek is örökölnék, fel nem világosította. (C. I. 5908/1931.).

Mintthogy ezek szerint a kérdés ebben a vonatkozásban ma

még nyugvóponton nem jutott; azt kell tartanunk, hogy a közjegyző a jelenlegi helyzetben akkor cselekszik helyesen, ha minden saját jogi tudásával és jogérzékével ellentétes esetben *jogkérdésben is, külön kérelem nélkül is* kellő jogtanácsal, felvilágosítással szolgál.

Ezt a kötelezettséget a bírói gyakorlat két, igen jelentős szabály alkalmazásával írja körül s ezen a révén azt a közjegyző számára erősen megkönnyíti.

Az egyik szerint a közjegyző fel van mentve, — nem számítva természetesen a fél egyéniségére alapított kivételes eseteket, — a felvilágosítás kötelezettsége alól olyan jogszabályok tekintetében, amelyek *mélyen a köztudatban gyökereznek*, amelyeket tehát mindenkinek minden körülmények között ismernie kell. Ezen az alapon utasította el a Kúria annak a testvérnek megtámadási keresetét, aki arra hivatkozott: nem tudta, hogy másik testvére, aki az örökhagyót megölte, érdemtelenség jogcímén nem örökölhette volna; és kimondotta, hogy az érdemtelenségnek ez a legtipikusabb esete annyira közismert, hogy ennek nem tudására senki nem hivatkozhatik (J. H. IX. 131.).

A másik szabály értelmében pedig a közjegyző nincs kötelezve jogi felvilágosítás adására azzal szemben, aki a jogszabály alkalmazásának alapjául szolgáló körülményeket *személyes viszonyainál fogva ismerni tartozik*. Így elutasította a Kúria az osztályos egyezséget megtámadó keresetet akkor, amikor a férj ismerte a hagyatéki vagyon eredetét és a közjegyző ilyen körülmények között mulasztotta el őt öröklési jogára figyelmeztetni (J. H. VI. 738.) és amikor a közjegyző tévesen jelölte meg annak az ingatlannak eredetét, amely felől viszont a fél közvetlen rokonai kapcsolatainál fogva tájékoztatva volt (C. 2224/1932.).

E könnyítésekkel szemben rendkívül szigorúan fogja fel a Kúria a közjegyző jogszabályértelmező és magyarázó tevékenységét. Ennek alapján hatálytalanította az osztályos egyezséget, amikor a közjegyző a végrendeletet tévesen értelmezte s az aggodó felet azzal nyugtatta meg, hogy az osztályos egyezségben ugyanaz van, mint a végrendeletben (J. H. V. 1114.), vagy amikor a tiltakozó felet téves kijelentésével bírta rá az osztályos egyezség megkötésére (C. I. 639/1931.). És azt hisszük, nincs közöttünk senki, aki a közbizalom ilyen, szerencsére elenyészően ritkán előforduló flagrns megsértése esetén a bírói szigorúság bármilyen mértékét is túlzottnak találja.

V.

Az utolsó szempont, amellyel még foglalkoznunk kell: a felvilágosítási kötelezettség teljesítésének *bizonyítása*.

Ezen a téren általánosságban és elvileg feltétlenül ragaszkodnunk kell ahhoz az alapelvhez, amelyet nemrégiben e Közlöny hasábjain alkalmunk volt bővebben kifejtetni (Kir. Közjegyzők Közlönye 1938. évf. 1. és köv. lapok) s amely szerint a közokirat felvételének módja, a kir. közjegyzőnek a közokirat felvétele tárgyában követett eljárása helyesen és jogszerűen csak magával a közokirattal bizonyítható, ezen kívül pedig csak akkor, ha a közjegyző felelőssége fegyelmi, vagy bűnvádi úton már jogerős megállapítást nyert.

Amennyiben a közjegyzői kar ezt az alapelvet mai tetszhalálából életrehívni és életben tartani kívánja, — amihez pedig, mint a fent idézett helyen kifejtteni megkíséreltem, életbevágó érdekei fűződnek: úgy nem térhet ki az elől az önkéntes kötelezettség elől, hogy minden olyan esetben, amikor a felek akarata a közjegyző jogi meggyőződésével nem teljesen egyezik, vagy amikor a közjegyző megítélése szerint a fentebb kifejtettek értelmében utólagos jogvita merülhet fel, — a felvilágosítási kötelezettség teljesítését magába a közokiratba befoglalja, úgy, amint ezt törvénnyel ellenkező ügyletnél az 59. §. kifejezetten is előírja.

Tudom, hogy igen fontos közjegyzői érdek a közjegyzői gyakorlat terén ma még nem egy helyütt túltengő formalizmus csökkentése s elismerem azt is, hogy a fenti gyakorlat bevezetésével az egyébként is ezer szállal megkötözött közjegyzői kar újabb terhet vállalna magára. Ennek ellenére mégis meggyőződésem az, hogy egy ilyen gyakorlat általánosítása a közjegyzői kar jól felfogott érdekét szolgálná, annál is inkább, mert ez az újabb teher a gyakorlatban nem is olyan nagy, mint amilyennek első pillanatban látszik.

Az ügyforgalomban ugyanis nagyon ritka az az eset, amikor ilyen külön tanúsításra szükség van. A rendszerint előforduló jogügyleteknek, — adásvétel, ajándékozás, végrendeletek stb., — jogi alapjai olyan erősen élnek az ezirányban különben is rendkívüli érzékkel és évszázados tapasztalatokkal rendelkező magyar népben, hogy bármily forgalmas irodában is évek telhetnek el, amíg egy-egy esetben a jogérzékkel ellentétes felfogást, vagy szándékot a közjegyzőnek kell a maga szakértelmével korigálnia.

A hagyatéki eljárásban, különösen egy-egy kontár végrendelet nyomán, már inkább lehet szükség a közjegyző jogi szakértői munkásságára. Ilyenkor azonban a közjegyző helyes, vagy nem helyes felvilágosításának eredményét maga a jegyzőkönyv rendszerint teljes világossággal tartalmazza; azt, hogy teljesítette-e a közjegyző a vagyon eredetére s ennek alapján a törvényes öröklés rendjének megállapítására vonatkozó törvényszabta kötelezettségét, vagy jól értelmezte-e a végrendeletet, rögtön megállapíthatja mindenki, aki a hagyatéki iratokat szakértő szemmel végigolvasta. És miután az ügyek túlnyomó többségében törvényes öröklésnek van helye, ennek szabályaiban pedig a legegyszerűbb magyar ember is nem egyszer bámulatraméltóan jártas szokott lenni; a hagyatéki eljárás során nem jelent ez a külön tanúsítás túlságos terhet.

Ott azonban, ahol jogi fogalmak kényesebb elhatárolására van szükség; olyan jogügyleteknél, amelyeket csak néhanapján vet fel az élet s olyan hagyatéki ügyekben, amelyekben végrendeletek magyarázatáról, vagy osztályos egyezség létesítéséről lehet szó; valamint minden olyan esetben, amikor a felek egyéniségéről szerzett benyomás ezt szükségessé teszi: saját jól felfogott érdekeit védi a közjegyző, ha a felvilágosítási kötelezettség teljesítését és szükség esetén saját, néhány szóban szabatosan megfogalmazott jogvéleményét az okiratba, vagy a jegyzőkönyvbe befoglalja. Azt hisszük: igen sok utólagos rekriminációnak és kártérítési pernek lehet így, aránylag egyszerű módon elejét venni, — feltéve, hogy a felvilágosítás valóban alapos és szakszerű volt.

* * *

Ilyennek látjuk ma a felvilágosítási kötelezettség elméleti és gyakorlati helyzetét. És nem zárhatjuk fejtegetéseinket ezúttal sem mással, mint azzal az oly sokszor kifejezett, már szinte refrénnek ható óhajjással, hogy a váltakozó bírói gyakorlat helyett mielőbb a közjegyzői intézmény reformjának keretében nyerje el ez a kérdés is világos és végleges megoldását.

A Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara közgyűlése.

A Felvidék visszaesatolásával területben és taglétszámban jelentősen megnövekedett budapesti kir. közjegyzői kamara, amely egyébként súlyban és tekintélyben eddig is az ország vezető kamarája volt, március 24-én délután 6 órai kezdettel tartotta meg rendes évi közgyűlését Budapesten az Országos Kaszinó földszinti nagytermében. A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedő pontjai voltak *Lázár* Ferenc dr. lendületes elnöki megnyitója s az az alapos évi jelentés, amelyet *Meixner* László dr. a kamara új titkára szerkesztett és terjesztett a közgyűlés elé.

A közgyűlés a tisztikar és választmány tagjait a törvényes rendelkezéseknek megfelelően újra választott s a közgyűlésnek a választásban megnyilvánuló akarata szerint a tisztikarból kiharadt *Holtscher* Szigfrid dr. volt elnökhelyettes, aki a budapesti kamarában s általában a közjegyzői karban immár 2 évtizedet meghaladó óta kivételes nagy tehetséggel, kimagasló jogi tudásával, eleven gyakorlati érzékével, éles és határozott ítélőképességgel folytatott működésével vezető szerepet töltött be. Külön kell megemlékeznünk arról a nagyarányú és értékes munkásságáról, amelyet már 1905. évtől kezdve, mint a Kir. Közjegyzők Közlönyének főmunkatársa, 1910-től 1918-ig pedig mint a közlöny felelős szerkesztője kitérő cikkeivel, bírálatáival s egyéb közleményeivel a közlöny előkelő színvonalon tartása és a közjegyzői intézmény lehető tökéletesítése érdekében eredményesen fejtett ki. Igaz sajnálattal veszünk tudomást a kamarából való távozásáról, reméljük azonban, hogy kiváló értékű munkásságára a közjegyzői kar a jövőben is számíthat. *Holtscher* Szigfrid dr. helyébe különben a közgyűlés a kamara új elnökhelyettesévé *Körössy* Bertalan dr. budapesti kir. közjegyzőt, a közjegyzői kar régi érdemes tagját választotta, aki a kar és az intézmény érdekében hosszú évek óta mind a kar szervezeteiben, mind pedig irodalmi téren s így ennek a közlönynek hasábjain is szintén igen értékes munkásságot fejtett ki.

A közgyűlésről, amelyen különben a kamarai tagok és helyettesek nagy számban s személy szerint azok, akik a nyugdíjintézet közgyűléséről szóló tudósítás megjelenteként feltüntet, jelentek meg, az alábbi tudósítást hozzuk:

A közgyűlés megnyitása előtt a megjelentek állva elmondták a Magyar Hiszekegyet. Majd *Lázár* Ferenc dr. felsőlázi tag, elnök a jegyzőkönyv vezetésére *Meixner* László dr. titkárt, annak hitelesítésére s egyben a szavazatszedő bizottság tagjainál *Krenner* Zoltán dr. és *Pekker* Emil dr. kir. közjegyzőket kérte fel. Összinte melegséggel és lélekben meghatottan üdvözölte ezután a trianoni rabságból visszatért Felsőmagyarországon működő közjegyzőket s sajnálatának adott kifejezést afölött, hogy a felszabadult országrészek közjegyzői adminisztratív akadályok miatt még ki nevezhetők s így a közgyűlésre meghívhatók nem voltak. Üdvözölte az Országos Egylet és a Nyugdíjintézet közgyűlése alkalmából a kamarai közgyűlésen is megjelent kamarai elnököket és idegen kamarai tagokat. Indítványozta az elnök, hogy a közgyűlés alkalmából a kamara felügyeleti hatóságát, *Tasnádi* Nagy András igazságügyminisztert táviratban üdvözöljék. A közgyűlés az indítványt az igazságügyminiszter lelkes éljenzése közben egyhangúlag elfogadta. Ezt követően *Lázár* Ferenc dr. a közgyűlést a következő komoly és értékes gondolatokban gazdag beszéddel nyitotta meg:

„Igen tisztelt Közgyűlés, — bár a kamara vezetőségének és választmányának, — a következőkben, — a titkár úr által előterjesztendő jelentése a kamara működéséről és életéről részletes és beható beszámolót fog nyújtani, — mégis méltóztassék megengedni, hogy kamaránk s a közjegyzői kar és intézményünk helyzetéről, — szerény észrevételeimet — nem terjedve túl az elnöki megnyitó mértékén, mégis megtegyem.

Ami kamaránk szerepét illeti, úgy vélem, sikerült megtartanunk azt a szerepet, amit a budapesti kamara a hazánkban működő tiszteletre méltó társ kamarák között, nagysága, tagjainak száma, központi szerepe és jelentősége tekintetében a múltban is betöltött.

Úgy az ország összes közjegyzői között, — a kartársi és mondhatnám baráti megbecsülés, az egybetartozás tudatából fakadó összhang és egyetakarás terén kamaránk ép úgy előljárt, mint azon magasabbrendű orkölcsi világfelfogásnál fogva, melyet mi nemcsak vallunk, hanem, amely minket ép a kar szükségkép szelektált voltánál fogva valóban eltölt és cselekedeteinkben is irányít, — kamaránk komolyan kiveszi részét mindazon tiszteletre méltó célok szolgálatából, amelyek magyar hazánk sorsának jobbrafordulására, polgártársaink jobban boldogulására, — és az igazságos emberi együttműködésre — irányulnak.

Intézményünk és alaptörvényünk, hogy 65 évi működés és tapasztalat után, — a jogi, társadalmi és gazdasági élet oly nagy és gyors fejlődése és változásai mellett, — hogy komoly reformra szorul, — e kar munkás és küzdő tagjai előtt bizonyítani felesleges, —

mindaddig azonban, amíg egész Európa és hazánk sorsa is, oly forgatagos korszakok átváltozásait éli, amidőn úgyszólván minden előkészület és elképzelés nélkül máról holnapra független kultúr államok megszűnhetnek, eltűnhetnek és szétfoszlanak, — amidőn nagyobb nemzetek a többség, a nagyobb hatalom, az ellenálhatatlanul nagyobb fegyveres erő alapján hatalmi terveiknek végső határait csaknem a bizonytalan végtelenben keresik, — amíg a történelem átforgató, alakító és kiegyensúlyozó ereje helyett — a fegyveres felkészültség szabja a fejlődés fokát és irányát, —

addig a jogintézmények normális módon való átalakítása és maradandó értékű nyugodt jogintézmények és kódexek statualása nem remélhető s talán nem is kívánatos.

Forradalmi gyorsaságú átalakulások, egész hirtelen és váratlanul s gigantikus méretű átalakulások csodálatos korszakát éljük, amidőn nemzetünk létére és jövőjére tapad aggódo tekintetünk, amikor független államiságunk és államalkotó magyar nemzetünk erőbírása, teljesítőképessége, rugalmassága és rekreálódni tudó képessége kell, hogy a legszélső mértékben tudjon megmutatkozni, — s ezáltal a belső erők oly mértékét összegyűjteni, amely mintegy mágneses erő gyűjthesse egybe államtestünk szertehullott részeit, hogy így kellő nagyságában, kellő hatalmában, elegendő erővel, öntudattal és akarással érintetlenül megállhasson Európa szörnyű konvulziójában.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! — Az imént pár szóval érintettem az 1874. évben alkotott és 1886-ban kis részben reformált (bár nem javított) közjegyzői rendtartás korszerű reformjának szükségességét.

E kérdésben az igazságügyi kormányzat legilletékesebb tényezőjével is tárgyalva, azt állapítottam meg, hogy a mai kül- és belpolitikai szituációban egy megalapozott intézmény pilléreihez kár és nem lehet hozzányulni — amidőn nem tudom biztosítani azt, hogy a régi és sokban elavult, bár kipróbált épület helyett lehet-e modern, szép, korszerű és megfelelő s időálló új épületet emelni.

Illetékes helyen ma úgy ítélik meg a helyzetet, hogy a leg-sürgősebb és legszükségesebb néhány kérdés megoldása céljából

egy részleges novelláris reform kívánatos és keresztülvihető, amelyre az igazságügyi miniszter úr hajlandó is vállalkozni.

Kedves Barátaim! Akárhogy áll is a világ sora, bármennyire bizonytalan is jövőnk és jelenünk, ha az elkerülhetetlen és a 25 év háborús szenvedései, gazdasági küzködései, megcsontottságunk, elszegényedésünk nyomán lelkiünkön elkerülhetetlenül nehezedeo idegfáradtság le is esőkentette, el is halványította és ködössé is tette azokat a tüzeket, amelyeket régi hazánk részeinek visszatérése oly nagy öröme gyujtunk és gyujtani akarunk, — ha ezen 25 év alatt aggódo lélekkel figyeltük is a jog-uralma szükségességébe vetett hit lehanyaglását, — mégis úgy vélem, hogy a megnövekedo és szükségképen erősödö, — anyagi és erkölcsi javaiban is megújhódo keresztény magyarság, — kedve, nyugalma újra visszatér és én hiszem, hogy újra boldog lesz a magyar, mert rendíthetetlen hittel hiszek és bízom a magyarság öserejében és abban, hogy

„Erös vár nekünk az Isten“.

A kamara 1938. évi működéséről szóló jelentést *Meirner* László dr. titkár készítette és terjesztette a közgyűlés elé. A kamara új titkárának ez volt a közgyűlés előtt való bemutatkozása, amely határozottan komoly sikerrel járt. A szakszerűség, az alaposág és a körültekintö gondosság, amely a jelentést minden részleteiben jellemzi, vitán felül álló bizonyosságát szolgáltatják annak, hogy a kamara az új titkár személyének megválasztásában szerencsés kézzel intézkedett.

Az évi jelentés részleteit az alábbiakban adjuk:

„Nemzeteknek, közületeknek életében egy esztendő csak röpké pillanat, — de most amidőn az elmúlt évtől búszuzunk és arról beszámolunk, megállapíthatjuk, hogy egy rövid pillanatnak vélt esztendő nemzetünk életében a sorsdöntö eseményeknek oly láncolatából állott, amelyeknek kihatásait érzik az ország, a közületek és kamaránk is.

Ha a történelem magasztos és örökéletre hivatott eszmék sorozata, akkor ilyennek kell tekintenünk országalapító első királyunknak Szent Istvánnak azt az örökségét, amelyet 900 évvel ezelött reánkbagyott. — Nagy királyunknak halála óta is az ő alkotásai alapjai nemzeti életünknek, az ő szelleme uralkodik most is fölöttünk.

A tavasszal Budapesten megrendezett eucharisztikus világkongresszus is első királyunk nemzetalapító és fenntartó nagy munkáját emelte ki, akinek soha el nem porladó jobbjá a csonka

házában ősi pompával körülhordoztatva a magyarok szívében és lelkében a hazafias érzést és hitet lángoló fáklává élesztette.

Az 1938-as jubileumi év november havában valósággá szilárdult az, amire a magyar 20 év óta törhetetlen hittel sóvárgott és vágyakozott: a történelemben példa nélkül álló módon érkezünk el a magyar igazság első állomásához. A sors kereke megfordult s a csonkává torzult ország határai északon megnyíltak, egymillió testvér tért vissza a magyar állam keretei közé.

Bekövetkezett pedig a magyarságnak ez a sorsfordulata annak a férfúnak országlásának 19-ik esztendejében, aki vitéz hadvezér, bölcs államfő, s aki 1938. június 18. napján töltötte be életének 70. életévét, — s mi mélységes hódolattal fordulunk vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Úr Őfőméltóságára személye felé, aki nemzetünknek sorstól küldött hivatott vezére, akinek szilárd, céltudatos, nemzetépítő munkájának, népébe és nemzetébe vetett rendíthetetlen hitének köszönhetjük a magyarság szerencsesíllagának felragyogását.

A felvidéki területeknek a Szent Koronához történt visszaszatolásával kapcsolatos kormányintézkedések folytán a felvidéken 24 közjegyzői állás rendszeresített s a Budapesti Kir. Közjegyzői Kamara kerülete ideiglenesen kiterjesztetett a visszaesatolt területre. — Az Igazságügyminiszter Úr bölcsessége megtalálja a rendszeresített új közjegyzői állások betöltésére alkalmas személyeket, — a kinevezések reméljük a közel jövőben megtörténnek, s ezzel kamaránk életében bekövetkezik az a páratlan esemény, hogy kerülete megnövekedik, tagjainak száma csaknem százra emelkedik s mi köszöntjük és szívünkre öleljük az anyaországhoz visszatért testvért, várjuk az új kartársakat magyar szívünk minden lángoló érzelmével, igaz kartársi szeretettel s velük együtt kívánunk haladni egy boldogabb magyar élet és nagyobb magyar haza megteremtésének útján.

Ezen rövid visszapillantás után beszámolunk a Kamarát, a közjegyzői kart és intézményt az elmúlt évben érintő jelentősebb eseményekről.

I.

Általános rész.

Azt a munkát, amelyet a belénk helyezett bizalom folytán magunkra vállaltunk, igyekeztünk a közjegyzői intézmény, a közjegyzői kar, de egyben a köz érdekében is maradéktalanul elvégezni. Azokat a meleg kapcsolatokat, amelyek minket az

igazságügyi kormányzat szervezeteihez, hatóságokhoz, kamarákhoz és az ügyvédi karhoz fűznek, — tovább ápoltuk és fejlesztettük, — a kamara beléletében kifejtett munkákban pedig a bennünket fokozott mértékben kötelező és átható fegyelemérzet és közjegyzői ethika vezettek.

1. Igazságügyi kormányzat:

Dr. Mikecz Ödön Őnagyméltóságának az igazságügyminiszteri székből való távozása őszinte sajnálattal töltött el bennünket, mert minisztersége ideje alatt a közjegyzői intézmény jogszolgáltatási fontosságát, a kinevezéseknél a kar jogos kívánságait méltányolta s a kar hálás elismerését méltán kiérdemelte.

Dr. Tasnádi Nagy András Őnagyméltósága személyében olyan kiváló jogász került az igazságügyi kormányzat élére, aki már korábban, mint az igazságügyminisztérium államtitkára a közjegyzői ügyeket komoly hozzáértéssel, igazságosan intézte. Megjegyzői ügyeket komoly hozzáértéssel, hogy izzig-vérig magyar nyugvást kelt a közjegyzői karban, hogy izzig-vérig magyar jogséggel és vonzó egyéni tulajdonságokkal megáldott olyan férfiú kezébe került az igazságügyi kormányzat, aki ügyeinket jóindulattal, a közjegyzői intézmény fontos és közérdekű hivatottságának átérzésével intézi.

A Főméltóságú Kormányzó Úr Antal István dr. volt államtitkárt, országgyűlési képviselőt március hónapban igazságügyi államtitkárrá kinevezte, s mi örömmel állapítjuk meg, hogy a kitűnő jogász és kiváló szónok az Országos Egylet által Pécsen rendezett vándorgyűlés keretében elmondott beszédében is a közjegyzői karral szemben érzett meleg rokonszenvének adott kifejezést.

Az egész közjegyzői kar igaz sajnálattal vette tudomásul bölöni Mikó Ferenc dr. államtitkári címmel és jelleggel felruházott igazságügyminiszteri osztályfőnöknek az elnöki osztály vezetőjének nyugalmabonulását, aki legmelegebb rokonérzést keltette a közjegyzői karban. Utóda az elnöki osztály vezetésében az igazságügyminisztérium egyik kiválósága dr. Ghyczy Dénes miniszteri osztályfőnök lett.

2. Kitüntetések:

Ebben a fejezetben megemlékezünk a jelentés több, az igazságszolgáltatás terén teljesített értékes szolgálat legfelsőbb méltánylásáról, majd így folytatja:

Amidőn ezekről, a közjegyzői karral és intézménnyel szoros kapcsolatban álló személyeket ért, komoly érdemeket elismerő kitüntetésekről beszámolunk, különösen emlékezzünk meg dr. Kalotay Viktor Öméltóságáról, aki évek hosszú sora óta a minisztériumban a közjegyzői felügyeleti osztálynak vezetője, s akinek munkásságában a szigorú igazságosság, a megértő jóindulattal párosul, s aki méltán élvezi az egész közjegyzői karnak őszinte megbecsülését és tiszteletét.

Külön emlékezünk meg kamaránk Elnökének magas kitüntetéséről. A Főméltóságú Kormányzó Úr a miniszterelnök előterjesztésére, dr. Lázár Ferenc felsőházi tag, budapesti kir. közjegyzőnek, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökének a közjegyzői pályán szerzett érdemei elismerésül a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta. Erről a kitüntetésről Közlönyünk szívbéli igaz és őszinte örömmel adott hírt. Kamaránk elnökének a közjegyzői pályán és a közéletben szerzett érdemei közismertek, azokat tehát itt részletesen felsorolni feleslegesnek tartjuk, mégis most kamaránk összessége előtt nem mulaszthatjuk el kiemelni dr. Lázár Ferenc kamarai elnöknek céltudatosan irányított, a közjegyzői kar és intézmény érdekében áldozatos lélekkel kifejtett nagy munkásságát, amit neki szívből megköszönünk és amit Tőle a jövőre is kérünk.

3. Halálozások:

Ebben a fejezetben Gerlóczy Endre dr. a budapesti ügyvédi kamara alelnöke és Gadó István, a budapesti büntető törvényszék elnökének elhalálozásáról emlékezik meg a jelentés.

4. Az elmúlt évi jogalkotás:

A szentistváni év eseményei, a felvidéki területeknek a Szent Koronához történt visszacsatolása, a nép egység és a szociális igazságosság, a nemzeti eszmék gondolatára felépített megújhdáselvek hatották át az elmúlt évi törvény és rendelet alkotást. Részletesen felsorolja ezután a jelentés azokat a törvényeket és rendeleteket, amelyek a közjegyzői kart különösbben érdekeltetik.

5. Jogszolgáltatás:

Egyrészt jelentésünk szükreszabott keretei, — másrészt a közjegyzői kart, intézményt és a kamaránkat érintő körülmények nagy száma miatt ezúttal nem terjeszkedünk ki az elmúlt év joggyakorlatára, — esupán utalunk a jogi szaklapokban, de kü-

lönösen a Kir. Közjegyzők Közlönyében — a dr. Fekete László és dr. Szemerjay-Petrán Tibor kir. közjegyzők kiváló szerkesztésében megjelent s a közjegyzői karnak immár hivatalos lapjában részletezett, a magyar jogszolgáltatás, bírói gyakorlat minden ágazatára lelkiismeretes pontossággal kiterjedő közleményekre.

6. Kir. Közjegyzők Közlönye:

Hálás elismeréssel emlékezzünk meg a Királyi Közjegyzők Közlönye szerkesztőségének és kiténő munkatársainak az elmúlt esztendőben is kifejtett munkálkodásáról és fájó érzéssel vesszük tudomásul, hogy dr. Fekete László budapesti kir. közjegyző 12 évi érdemekben dúsz szerkesztői, illetve főszerkesztői működés után a közlöny hivatalos kötelékéből kivált. Őszinte remény tölt el azonban bennünket aziránt, hogy dr. Fekete László az ő kiváló jogi tudását, egyéni értékeit, úgy a közlöny, mint az egész közjegyzői kar és intézmény javára is munkába állítja.

7. A bíróságokkal fennálló kapcsolatunk:

Az 1938-as kamarai évben, — miként a multban is, a bíróságok és a kir. közjegyzői kar kapcsolata a legkellemesebb volt. A kölcsönös megbecsülés és támogatás szellemében működött együtt a jog- és igazságszolgáltatás e két fontos tényezője.

Itt említjük meg, hogy egy-két vidéki kir. járásbírószág vezetője az állandó helyettessel nem bíró kir. közjegyző szabadságra távozása esetében oly megkereséssel fordult kamaránkhoz, hogy az a kir. közjegyző távolléte idejére annak helyettesítéséről hivatalból gondoskodjék, illetve a kir. közjegyző távolléte tartamára helyttest rendeljen. — E tárgyban 536/1938. kk. szám alatt felterjesztéssel fordultunk az Igazságügyminiszter Úrhoz és kértük a kir. járásbírószágokhoz oly körrendelet intézését, hogy mindazon esetekben, amidőn olyan kir. közjegyző, akinek előre bejelentett állandó helyettese ninesen és a kamara által engedélyezhető hat hétnél nem hosszabb időre távozik a székhelyéről és erre az időre helyttest nem ajánlott, a kamara pedig az engedélyt megadja és erről az 1886. VII. t.-c. 9. §-a értelmében a közjegyző székhelyén lévő kir. járásbírószágot értesíti, — a kir. járásbírószágok tartoznak az 1886. évi VII. t.-c. 9. §-a rendelkezéseinek eleget tenni s a most említett törvényszakaszban körülírt teendőket ellátni.

Célszerűnek látjuk az új közjegyzői rendtartás keretében ennek a kérdésnek is szabályozását.

8. *Kapcsolataink az ügyvédi karral, a tudományos és szociális intézményekkel:*

Meleg kapcsolatot tartottunk fel az ügyvédi karral, annak hivatalos és társadalmi közületeivel.

Résztvettünk a Magyar Jogászegyletnek a magyar magánjog nagy tudósának Grosschmid Béninek tiszteletére február 7.-én rendezett ünnepségén és a Szent István emlékévként alkalmából Esztergomban április 24. napján tartott díszközgyűlésén.

Az ügyvédség világszervezete a Nemzetközi Ügyvéd Unió IX. nagygyűlését Budapesten 1938. szeptember 8. napján tartotta meg s a díszközgyűlésen a kamara elnökének vezetése alatt külön küldöttség képviselte a magyar közjegyzői kart.

1938. október 21.-én dr. Frank Hans németbirodalmi igazságügyminiszter a Pázmány Péter Tudományegyetem aulájában a kormány és a legelőkelőbb jogászközönség előtt „Die Rechtserneuerung im Dritten Reich“ címen előadást tartott, amelyen dr. Lázár Ferenc felsőházi tag, kamarai elnök vezetése alatt kamaránk tagjai és a helyettesi kar nagy számban jelentek meg.

Itt kívánunk beszámolni kamaránk elnökének indítványára megindított szociális tevékenységünkről a felvidéki területeknek a Szent Koronához történt visszaesatolásával kapcsolatban. A visszaesatolt felvidéki nincstelen testvéreink felsegítéséhez a „Magyar a magyarért“ mozgalomra a kamara a saját külön adományaként 500 pengőt szavazott meg, a kamarai tagokat pedig körlevélben kérte fel adakozásra. — A szegedi kamara által e célra gyűjtött és kamaránkhoz beküldött 500 pengő adománnyal együtt gyűjtésünk eredménye összesen: 2.905 pengő volt, mely összeget a mozgalom postaecske számlájára befizettünk.

9. *Képviseletünk az országgyűlés felsőházában:*

A Belügyminiszter Úr által megjelölt határnapon 1938. június 4. napján a közjegyzői karnak kiküldöttjei megválasztották a közjegyzői kar felsőházi képviselőit. — Felsőházi rendes taggá: dr. Hanny Tódor, m. kir. kormányfőtanácsos, győri közjegyzőt, az Országos Egylet elnökét, — felsőházi póttagá: dr. Fekete László m. kir. kormányfőtanácsos, budapesti kir. közjegyzőt választották meg egyhangúlag.

Örömmel emlékezünk meg ezzel kapcsolatban dr. Lázár Ferenc kamarai elnökünknek Budapest Székesfőváros részéről történt újbóli felsőházi rendes taggá, — dr. vitéz Somogyi Béla budapesti kir. közjegyzőnek pedig első ízben felsőházi póttagá történt megválasztásáról.

10. *Kapcsolataink a vidéki kamarákkal:*

Az ország többi közjegyzői kamarájával szoros kapcsolatot tartottunk fenn s együttműködésünket mindég a közjegyzői intézmény és a köz javát szolgáló elvek és szándékok hatották át. Örömmel köszöntjük dr. Orley Dénes m. kir. kormányfőtanácsos, Kisujszállási kir. közjegyzőt a dr. Galánffy János elhalálozásával megüresedett debreceni kamarai elnöki állásában.

11. *Kamaraközi értekezlet:*

Az 1938. év március 26.-án tartott kamaraközi értekezleten dr. Holitscher Szigfrid, mint főelőadó előterjesztette az illetékekről szóló törvényjavaslat előadói tervezetéről vonatkozólag a közjegyzői kar észrevételeit. Foglalkozott a kamaraközi értekezlet az ügyvédjelölti és közjegyzőjelölti gyakorlat egységes elbírálása tárgyában, — a tényleges birtoklás alapján a tulajdonjog bekebelezésének közjegyzői közreműködéssel való rendezése tárgyában. — az adó és forgalmi adó ügyekben az adóhatóságok részéről tapasztalt túlzott megadóztatások és ezekkel szemben igénybevehető eszközök megállapítása tárgyában tett előterjesztésekkel.

12. *Értekezlet az Igazságügyminisztériumban:*

Dr. Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter úr Ónagyméltósága elnökelete alatt 1938. december 19. napján az igazságügyminisztériumban a Felvidék visszaesatolásával kapcsolatos igazságügyi rendelkezések tárgyában értekezlet volt, amelyen a minisztérium illetékes osztályvezetői, a kir. Kúria elnöke, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, a koronaügyész, az ügyvédi és közjegyzői kar képviselői vettek részt. A közjegyzői kart ezen az értekezleten dr. Lázár Ferenc, kamaránk elnöke képviselte.

13. *Magyaros közjegyzői stílus:*

Örömmel olvassuk dr. Gröber Aladár gyöngyösi kir. közjegyzőnek a magyaros közjegyzői stílus érdekében közlőnyünkben

irt cikkeit, amelyeket a magyar anyanyelvünk védelmére az egész közjegyzői karnak komoly figyelmébe ajánlunk.

II. Különös rész:

1. A Kamara belélete:

A közgyűlés berekesztését követően megtartottuk alakuló választmányi ülésünket, melynek tárgya az ügykörök beosztása volt. A közjegyzői fegyelmi bíróságba rendes tagul: dr. Hedry Aladár és dr. Fekete László, póttagul, dr. Joannovits Jenő és dr. Bares Ernő budapesti kir. közjegyzők jelöltettek ki.

2. Meghaltak:

Itt emlékezik meg a jelentés Vastagh Béla dr. szentendrei, Buz Gyula dr. volt kunszentmiklósi, Bares Béla budapesti, Magyar Ambrus dr. volt nagykovácsi, Kasza László dr. hatvani kir. közjegyzők elhalálozásáról.

3. Terület változás:

A Bares Béla budapesti V. kerület 2. körzetében működött kir. közjegyző elhalálozásával megüresedett állást az Igazságügy-miniszter úr a 24855/1938. I. M. számú rendeletével megszüntette.

A 9600/1938. M. E. sz. rendelettel a Magyar Szent Koronához visszacsatolt területeken újra rendszeresítve lett: a beregszászi, dunaszerdahelyi, érsekújvári, galántai, ipolysági, komáromi, lévai, losonci, munkácsi, ógyallai, rimaszombati, rozsnói, somorjai, tornaljai, ungvári és vágsellyei kir. közjegyzői állás, valamint a kassai két közjegyzői állás, — továbbá Királyhelmeceen, Párkányban, Szepsiben és Verebélyen kir. közjegyzői állás, végül Beregszászon, Ungváron második kir. közjegyzői állás rendszeresített.

A budapesti kir. közjegyzői kamara területe ideiglenesen kiterjesztetett a visszaesatolt területre is.

A hivatkozott rendelet 15., 16., 17., 18. §§-ai szabályozzák a visszacsatolt területen rendszeresített közjegyzői állások betöltésére, a kir. közjegyzőjelöltek felvételére és helyettesek kirendelésére vonatkozó feltételeket.

Lényeges változást hozott az Igazságügyminiszter úrnak a Budapesten működő kir. közjegyzők számának és az örökösödési

ügyekben őket megillető működési körnek megállapítása tárgyában kiadott 4500/1939. I. M. számú rendelete. A hivatkozott rendelettel Budapesten a III., XI. és XIII. kerületben egy-egy új közjegyzői állás rendszeresített. A IX. kerületben rendszeresített egyik kir. közjegyzői állás megszűnt, az V. kerületben rendszeresített közjegyzői állások egyikének megszüntetéséről szóló 24855/1938. I. M. sz. rendelet pedig hatályba lép. E rendelkezések folytán a rendelet hatálybalépése után (1939. év május hó 1. napja) Budapest székesfővárosban a kir. közjegyzői állások száma 27-re emelkedik.

A 11.280/1939. I. M. számú rendelettel az Igazságügyminiszter úr Pestszenterzsébeten 1939. március hó 4. napjával második kir. közjegyzői állást rendszeresített.

4. Személyi változások:

Ehelyütt ismerteti a jelentés azokat a személyi változásokat, amelyekről annak idején a Kir. Közjegyzők Közlönye esetenként megemlékezett.

III. A Kamara tevékenysége:

1. Kamarai igazgatás:

Az elmúlt évben a beadványok száma: 1861 volt, tehát 40-el több az előző évnél. Az év végén elintézetlen ügydarab nem maradt s a beadványokat részben ülésekben, részben ülésen kívül elintéztük. A kamara az elmúlt évben egy rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a felsőházi rendes és póttag megválasztásra kiküldött két elektor választása volt. Ülést tartottunk: 31-et.

Segélyként kiutaltunk összesen: 440 pengő 80 fillért.

A kir. közjegyzőkről vezetett névjegyzékben töröltünk 4 közjegyzőt, — bejegyeztünk: 2 közjegyzőt.

A jelöltek lajstromában bejegyeztünk: 25 jelöltet, — töröltünk: 29-et.

Panaszügy érkezett: 16.

2. Felügyelet:

A közjegyzői törvényben előírt és a kamara felügyeleti hatáskörében fogatosított évi rendes irodavizsgálatok során észlelt

1551/1938. kk. szám alatt véleményes jelentést adtunk az Igazságügyminiszter úrnak a budapesti kir. közjegyzők működési körének az örökösödési ügyekben való újabb szabályozása tárgyában a 42.857/1937. I. M. VIII. és illetve 38.018/1938. I. M. VIII. számú leiratára.

5. Szakkönyvtár:

A kamara vezetősége a szakkönyvtárt az elmúlt évben is anyagi erejéhez mérten gyarapította. — A meghalt kartársak családjához oly kérelmet intéztünk, hogy ha az elhunytak a könyvtárába a közlöny régebbi számai megtalálhatók, úgy azokat a kamarának rendelkezésre bocsájtani szíveskedjék.

6. Helyettesek ügye:

A kir. közjegyzőhelyettesek és közjegyzőjelöltek érdekét — miként a múltban is — kamaránk állandóan képviselte s megüresedett közjegyzői állások betöltése alkalmával mindig a helyetteseket támogatta.

1842/1938. kk. szám alatt a kamara kérte az Igazságügyminiszter urat, hogy a felvidéki kir. közjegyzői állások betöltésekor a pályázatok elbírálásánál az érdemes helyettesekre is különös figyelemmel lenni szíveskedjék.

Helyetteseink között nagy számban vannak olyanok, akik értékes jogirodalmi tevékenységet fejtenek ki s a közjegyzői intézmény jövőjére megnyugvással szolgálhat, hogy kamaránkhoz a minősítésekből kitűnően sok kiváló képességgel bíró helyettes tartozik.

7. A kamara költségvetése és zárszámadása:

A kamara 1938. évi költségvetésének és zárszámadásának adatairól a közgyűlés tárgysorozatának 3. pontjánál tesszük meg jelentésünket és előterjesztésünket.

8. Az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatás adatainak ismertetése:

Az elmúlt 1938-as kamarai év kedvező kilátásokkal indult s minden reményünk megvolt az ügyforgalom növekedésének kedvező előfeltételeire. A megindított nagyméretű beruházási programnak, a kedvező terméseredményeknek és a felvidéki területeknek

a Szent Koronához történt visszacsatolásának kedvező kihatással kellett volna lenni az általános gazdasági helyzetre, a külpolitikai és ezekkel szoros összefüggésben álló világgazdasági események következtében azonban a fellendülés bizonyos mértékben visszahanyatlott az elmúlt év utolsó negyedében.

Kamaránk statisztikai adatai a következők:

A) Személyi adatok:

	1938	1937	különbözet
1. Közjegyző	69	70	— 1
2. Jelölt	58	61	— 3
Ezek között helyettes	44	44	
3. Segédszemélyzet	125	124	+ 1

A közjegyzők száma a Budapest V. kerületében volt egyik közjegyzői állás megszüntetése folytán csökkent 1-el.

B) A kamara ügyforgalma:

	1938	1937	különbözet
1. Beadvány érkezett	1861	1821	+ 40
Ebből: Elintézve	1861	1821	
pályázati kérvény	131	100	+ 31
2. Megürült közjegyzői állás	2	2	

C) Panaszok és fegyelmi ügyek:

	1938	1937	különbözet
Panasz érkezett	16	22	— 6
Ebből a) közjegyző ellen	16	20	— 4
b) helyettes ellen	—	2	— 2
A panaszok elintézése:			
a) a fegyelmi bírósághoz áttéve	2	2	
b) saját hatáskörben elintézve:			
1. megszüntetéssel	11	15	— 4
2. más módon	1	2	— 1
c) Folyamatban maradt	2	3	— 1

D) A kir. közjegyzők ügyforgalmi és tevékenységi kimutatása:

	1938	1937	különbözet
a) Ügyszám	32.859	31.230	+ 1.629
b) Óvás	22.664	20.304	+ 2.360
c) Megindult örökösödési ügy:			
	15.188	14.533	+ 655

temes érdekeit, mert tudjuk, hogy ezt parancsolja a nemzet élet-
 űstöne, ezt kívánja a felénk intó jövendő, s ezt akarhatja a
 Mindenható is, aki szerepet szánt a magyar népnek Európában, s
 ide állított bennünket a Kárpátok medencéjébe.“

Az évi jelentést a közgyűlés minden hozzászólás nélkül egy-
 hangúlag elfogadta, hasonlóan a kamara zárószámadását, a költ-
 ségelőirányzatot s mindezekre vonatkozó számvizsgálói jelentést.
 A zárószámadás szerint az 1937. évi készpénzmaradvánnyal
 együtt a kamara 1938. évi bevételének összege 9.390.78 pengő, a
 kiadások összege 6.991.50 pengő, készpénzmaradvány tehát 1938.
 évről 2.399.28 pengő. A kiadásokból személyi kiadás 1.800 pengő,
 dologi kiadás 5.191.50 pengő.

A tárgysorozat következő pontja volt a kamara tisztikarának
 és választmányának megválasztása, melyet *Krenner Zoltán dr.* és
Pekker Emil dr. közjegyzők személyében kiküldött szavazatsze-
 dő küldöttség előtt ejtettek meg. A választás eredménye a követ-
 kező: elnök *Lázár Ferenc dr.*, elnökhelyettes *Körössy Bertalan dr.*
 (új), titkár *Meixner László dr.*, választmányi rendes tagok: *Barcs*
Ernő dr., *Fekete László dr.*, *Hedry Aladár dr.*, *Joannovits Jenő*
dr., *Krenner Zoltán dr.*, *Szemerjay-Petrán Tibor dr.*, póttagok:
Szentiványi Géza dr. (új), *Tárczay Rezső dr.* (új).

Lázár Ferenc dr. elnök a választás eredményének közlése
 után az újonnan megválasztott tisztikar és választmány nevében
 meleg szavakkal köszönte meg a közgyűlés bizalmát. Sajnálattal
 konstatálja azonban a választás eredményéből, hogy a közgyűlés
 akarata szerint a tisztikarból kimaradt *Holitscher Szigfrid dr.*
 elnökhelyettes, a választmányból pedig *Balassa Lajos dr.* Min-
 dkettőnek kimaradása sajnálatos veszteség a kamarára. Különösen
 igen értékes és érdemes tevékenységet fejtett ki a közjegyzői kar
 és a közjegyzői intézmény érdekében *Holitscher Szigfrid dr.*, mint
 majdnem egy évtizeden át a Kir. Közjegyzők Közlönyének szer-
 kesztője, később a kamara titkára, majd hosszú éveken keresztül
 a kamara elnökhelyettese. Kimagasló tehetsége, kitűnő jogász fel-
 készültsége, bölcs judiciuma révén igen hasznos szolgálatokat tett
 a közjegyzői karnak s nobiles úri gondolkodása révén a közbeesü-
 lést méltán érdemelte ki. Az elnök egyhangúlag elfogadott indít-
 ványára a közgyűlés *Holitscher Szigfrid dr.* érdemeit az ülés jegy-
 zőkönyvében megörökíteni rendelte.

A közgyűlésre *Teőke Béla dr.* terjesztett elő egy indítványt,
 amely felett a közgyűlés a választmány javaslatának megfelelően
 napirendre tért. A közgyűlés berekesztése előtt *Szentiványi Géza*

dr. tolmácsolta a közgyűlés meleg köszönetét az elnök, a tisztikar
 és a választmány múlt évi igen eredményes működéséért.

A közgyűlésről szóló ezzel a tudósítással kapcsolatosan em-
 lékezzünk meg arról, hogy *Fekete László dr.* a választás után a ka-
 mara elnökéhez intézett beadványában a választmányi tagságról
 lemondott.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

A magyar közjegyzői kar egyik szerencsésen megalapozott
 s az adott szerényebb keretekhez mérten ezidőszert már kifogás-
 talanul működő, elsőrangú szociális célokat szolgáló intézménye,
 a nyugdíjintézet évi rendes közgyűlését szintén március hó 24-én
 délután 1/2 6 órai kezdettel Budapesten az Országos Kaszinó nagy-
 termében tartotta meg. Az intézetet rendszeres és biztos
 alapokra *Fekete László dr.* kitűnő s nagy gyakorlati érzékről ta-
 nuskodó elnöki tevékenysége helyezte. Ebben a szellemben vezette
 tovább az intézetet egy év óta az új elnök, *Cholnoky Imre dr.*,
 akinek céltudatos munkássága, fáradhatatlan szorgalma, erélye és
 majdnem már túlzó pedantériája révén sikerült a hátralékos nyug-
 díjárulékokat lényegesen csökkenteni s másfelől pedig az intézet
 tartaléktőkáját a kisebb régi ingatlan elcserélésével egy nagy ér-
 tékű és jól jövedelmező bérházba fektetni.

A közgyűlést *Cholnoky Imre dr.* elnök vezette s azon meg-
 jelentek *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* elnökhelyettes, *Bognár József*
dr., *Krenner Zoltán dr.*, *Magyary-Kossa Zoltán dr.* az intézőbizott-
 ság rendes, *Tárczay Rezső dr.* annak póttagja, *Balassa Lajos dr.*,
Bathó Kálmán dr. és *Hirkó Boldizsár dr.* az állandó ellenőrző bi-
 zottság tagjai, továbbá a jelenléti ív, illetve az azon lévő olvas-
 ható aláírások szerint a következő tagok:

Angyal Béla dr., *Antalfy Zsirus Aladár dr.*, *Barcs Ernő dr.*, *v.*
Barna Lajos dr., *Belesák Sándor dr.*, *Benkő Lajos dr.*, *Berzsenyi László*
dr., *v.* *Bodroghy Ferenc dr.*, *Botka László dr.*, *Csák Szilárd dr.*,
Csikó Ödön dr., *Osomasz Béla dr.*, *Dóczy Kálmán dr.*, *Fabinyi*
Leó dr., *Fésüs György dr.*, ifj. *Fésüs György dr.*, *Fitos Jenő dr.*,
Fodor Antal dr., *Haller Károly dr.*, *Hanny Tódor dr.*, *Hedry Aladár dr.*,
Hirmani Gyula dr., *Holitscher Szigfrid dr.*, *Homoki Nagy László dr.*,
Horváth Kamilló dr., *Ivancsy István dr.*, *Joannovits Jenő dr.*, *Kaprinay*
Endre dr., *Kenderessy János dr.*, *Kepes János dr.*, *Kiss Dezső dr.*, *Kiss*
Lajos dr., *Konkoly Thege Sándor dr.*, *Kovács Dénes dr.*, *Kovács Géza dr.*,
Kovácsy Zoltán dr., *Kozányi Pál dr.*, *Körössy Bertalan dr.*, *Krenner*

Zoltán dr., Lázár Ferenc dr., Lipesei Péter dr., Lovassy Ernő dr., Lukács Izsó dr., Matheovits Ferenc dr., Májay Dezső dr., Meixner László dr., Mike Imre dr., Mike Lajos dr., Morvay Zsigmond dr., Nagy Béla dr., Nyárády István dr., Onody Gábor dr., Onody Kálmán dr., Örley Dénes dr., Paár Lajos dr., Paezolay Károly dr., Pazonyi Elek dr., Pekker Emil dr., v. Pesthy János dr., Pirk Ede dr., Richter Richárd dr., Rónay Tibor dr., Sárközi Sándor dr., ifj. Schreiber Miklós dr., Szentiványi Géza dr., Szécsi Ferenc dr., Szőke Jenő dr., Tarján Béla dr., Teőke Béla dr., v. Tóthfaludy Aladár dr., Török Béla dr., v. Uray László dr., Varga Benjamin dr., Zakariás János dr. *kir. közjegyzők*: Apáthy Árpád dr., Balogh János dr., Beniczky Géza dr., Diemár Kálmán dr., Doszlopy Dezső dr., Gyöngyössi Arisztid dr., Hedry László dr., Heppes Béla dr., Hrkó Boldizsár dr., Horváth Sámuel dr., Kenéz Lajos dr., Konrád Gyula dr., Köszeghy Antal dr., Mihal Mihály dr., Östör András dr., Páska Simon dr., Praznovszky Endre dr., Pulay József dr., Rónai-Aross István dr., Rónai-Aross Tibor, v. Susich Ervin dr., Szeszlér Hugó, Tóth Endre dr. *helyettesek illetve jelöltek*.

Cholnoky Imre dr. elnök mindenekelőtt megállapította, hogy a nyugdíjintézeti mérleget, eredményszámlát és költség előirányzatot a nyugdíjszabályzat rendelkezéseinek megfelelően a Kir. Közjegyzők Közlönyében közzétették. Majd az intézet évi működéséről szóló jelentést a következőkben vezette be:

„Mielőtt a tárgysorozatra áttérnék az Irás szavaival kezdem jelentésemet: „Boldog az a nép, mely tud ünnepelni s a Te arcod fényében járni, kelni nevedben ők ujjonganak szüntelen és igazságuk nagyságuk léssen... Ti megszomorodtatok, de a ti szomorúságtok öröme fordul“.

Élénk emlékezetünkben van múlt év október és november hava, de különösen 1938. november 5. és 1939. március 15. napja! A pattanásig megfeszített idegszálakkal lestük a bécsi döntés eredményét és amikor este 9 óra felé Imrédy miniszterelnök bejelentette, hogy Komárom, Érsekújvár, Losonc, Léva, Rozsnyó, Ungvár, Munkács, Beregszász és Kassa az anyaországhoz visszatér és március idusának reggelén, amikor megtudtuk, hogy Szent István birodalmának egy újabb része az úgynevezett Ruténföld, a Kárpátalja is visszakerül, az 1000 éves határok egy részén, az Északkeleti Kárpátokon újra a magyar zászló leng és Európa két legtöbbször szenvedett népe a magyar és lengyel a közös határon újra kezefog és összelelkezik, könnyeink áradatán vezetett le a megfeszített idegek feszültsége. Első pillanatban talán a keserűség és az elégedetlenség vett erőt rajtunk, hogy miért nem kaptunk vissza mindent, de ha a keserűség fájó tüskéje meg is maradt szívünkben, az Irás szavai szerint csak az lehet boldog,

aki ünnepelni tud és így mindezért a magyarok Istene előtt ujjonganunk és ünnepelnünk kell. A trianoni szent és sértetlennek kijelentett békeszerződés és ennek bilincsei szétroppantak, a népszövetségi elv kártyavárai összeomlottak, a feltámadás megkezdődött, közben az egyik torzszülött már jobblétre is szenderült és magas barátaink lehetővé tették, hogy az elrabolt magyar testvérek százezrei visszakerüljenek a megsanyargatott és megcsontított anyaország oly drága testéhez.“

Az elnöki megnyitó, illetve évi jelentés fontosabb részleteit az alábbiakban adjuk:

„Egy évvel ezelőtt elnöki székfoglalómat azzal fejeztem be, hogy erősen bízom abban, hogy a Mindenható segítségével alkalmas lesz egy megnagyobbodott nyugdíjintézetet is vezetni és immo reménységem részben már valóvá vált, Kassa, Ungvár, Munkács, Beregszász, Losonc, Komárom, Nagyszőlős, Huszt, Técső és sok más város és falu a Kárpátaljával együtt újra magyar lett! Szívem egész meglepéssel köszöntöm a visszatért országrészt, az oda kinevezendő közjegyzőket, helyetteseiket és jelöltjeikkel együtt, már előre kérem őket, hogy nyugdíjintézetünket éppen olyan szeretettel és megértéssel fogadják és zárják szívükbe, mint amilyenrettel mi tagjaink sorába iktatjuk őket.

Meg kell emlékeznem a Nyugdíjintézettel döntőbírói elnöki tiszte folytán képesulatban állott dr. Lázár Ferenc budapesti kir. közjegyző, kamarai elnök és felsőházi tag legfelsőbb kitüntetéséről is. Igazán elmondhatjuk, hogy a magas kegy arra érdemesebb egyént nem is érhetett volna, aki a közjegyzői intézmény és annak tagjai érdekében kifejtett nagyértékű munkájával soha el nem hervadó és el nem muló érdemeket szerzett.

Az 1938. évi sáfarkodásunkról teszek most jelentést a múlt évi költségvetési előirányzat és az 1938. év végén készült zárszámadások alapján.

Bevételek:

Járulék bevételekre előirányoztatott	130.000	P.
Tényleg befolyt	136.497.21	„
Az intézeti bérház hozadékára előirányoztatott	15.000	„
Tényleg befolyt	24.000	„
Kamatjövedelemre előirányoztatott	3.000	„
Tényleg befolyt	318.21	„

A kamatjövedelem elmaradása a készpénz befektetése, illetve az új bérház megszerzése miatt lett kevesebb.

Kiadások:

Végellátásra előirányoztatott	121.000	P.
Tényleg kifizetett	111.120	„
Költségekre előirányoztatott	2.500	„
Tényleg kifizetett	2.717.39	„

A járulék bevételből tartaléokra fordítottat 13.000 pengő, adományból 3.000 pengő, járulék különbözetből 3.960 pengő, összesen: 19.960 pengő, amely a 47.018 pengő 51 fillér kimutatott vagyonszaporulatban már bentfoglaltatik és különben is az ingatlanszámlában van tőkésítve.

A végellátásokra kifizetett összeg sajnos évről-évre emelkedik és így bevételi többletünk is állandóan csökken. A havonta kifizetendő végellátások összege ma már 9.600 pengő, úgyhogy a befizetett járulékok összege alig pár száz pengővel haladja ezt meg. Részben a növekvő végellátások, részben a betétek kis kamatjövedelme indította a múlt nyár folyamán az intézőbizottságot arra, hogy a budapesti Irinyi János-utcai bérházat eleserélje és a befektetett tőke nagyobb jövedelmezőségét biztosítsa és egyúttal magát a tőkét is értékállóbbá tegye. A tranzakcióról közlőnyünk múlt évi szeptemberi számában már beszámoltam és ezt kiegészítve jelenthetem, hogy az intézetnek ma már egy 472.210 pengő értékű háza szerepel a vagyommérlegben. Sajnos ez az érték még nem teljes, mert 62.000 pengő banki tartozás terheli. Ezt az összeget Isten segítségével legfeljebb másfél év alatt teljesen letörleszthetjük. Új bérházunk tehát nagyon tekintélyes értéket képvisel és a hozzáfűzött reményeket eddig még valóra váltotta. Múlt év december hó 31. napjáig terjedő időre hozama a tőke nyole és fél százalékát tette ki, tehát a volt bérházunk jövedelmét másfél, a bankbetétek jövedelmét pedig öt százalékkal haladja meg. A nagyobb ház eleinte aránytalanul több munkát és gondot adott, ez azonban remélhetőleg csökkenni fog, mert egyrészt a lakók kieserélése, másrészt az építési szavatosságból előállott hiányok pótlása, a későbbi teendőket erősen csökkenteni fogja.

Házunk jövedelmét bizonyos fokig még fokozni is tudjuk, mert a megüresedő lakásokat 5—10 százalékkal magasabb bérért adhatjuk ki. Új bérházunknál az építkezési jótállás folyó évi május hó elsején jár le, amely még az intézőbizottságot elég nehéz és felelősségteljes munka elé fogja állítani, azonban remélhető, hogy az eddig előadódott kevés hiányt tekintve, a végleges átvétel simán fog lebonyolódni. Az intézet vagyona tehát ez évben

is szaporodott és tiszta vagyonunk ma már 410.000 pengő, amelyben bentfoglaltatik a nyugdíjszabályzat 49. §-ának 2. bekezdése szerint gyűjtött tartalék alap, a 38. §. 2-ik bekezdése szerint lerótt pótvjárulékok összege, néhai dr. oszgyáni Rónay Károly adománya, dr. Kovách Elek volt nyiregyházi királyi közjegyző hat éven át fel nem vett nyugdíja, mint adomány, továbbá egyesek adománya és a kamaráktól a fegyelmi büntetések után befolyt összegek, a tartalékalap végösszege 144.720 pengő és Nyugdíjintézet különvagyona pedig 265.820 pengő. Mindkét vagyon ingatlanba van fektetve és ez az oka annak, hogy a mérlegszámlában külön külön nem szerepel. Végeredményben a Nyugdíjintézetnek teljesen mindegy, hogy mi címen lesz vagyona elkönyvelve, a fő dolog az, hogy összes készpénz vagyonunk ma már jövedelmező ingatlanba van fektetve és a nyugdíjszabályzatban létesíteni rendelt tartalékalapunk ma már nemesak 144.720 pengő, hanem tartalékunk a különvagyonként szereplő 265.820 pengő is.

A házeserével kapcsolatban ezúton is köszönetet mondok dr. Hirkó Boldizsár budapesti kir. közjegyzőhelyettes, állandó ellenőrzőbizottsági tagnak a csereszterződés elkészítése, annak telexközvetítésére, valamint az illetékügy elintézése körül kifejtett, széleskörű, nagytudású, önzetlen munkálkodásáért.

Az a szándékom, hogy a nyugdíjjárulék hátralékokat minimumra leszorítsam sajnos teljesen nem sikerült, de nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy ez nem az én hibám volt. Ha Nyugdíjintézetünk rövid működési idejére visszpillantunk, láthatjuk, hogy a hátralék összege következőképen alakult: 1932. évben 22.100 pengő, 1938. évben 14.033 pengő, 1939. évben 4.550 pengő. Ez összegből a szombathelyi kamara közjegyzői 2.897 pengő 39 fillérrel, két közjegyzője pedig 2.697 pengő 39 fillér nyugdíjjárulék hátralékkal szerepel. Sajnos a Nyugdíjintézet működésének nyolcadik évében is van a budapesti kamara területén kettő, a debreceni kamara területén egy, a pécsi kamara területén három, a szombathelyi kamara területén négy közjegyző, aki nyugdíjjárulékát eddig még soha, de soha pontosan be nem fizette és hátralékuk kifizetését esakis fegyelmi és felfüggesztési eljárással lehetett kikényszeríteni. Vannak továbbá tagok, akik többszöri személyes, majd levélbeli és közlőny útján való felkérés dacára nyugdíjjárulékaikat az illető hónap közepéig nem fizetik be és így a tagok több mint 40%-a járulékát esakis a hónap 15 és utolsó napja közötti időben küldi be és 10% pedig állandóan hátralékban van. Nem is gondolják e rendetlenül fize-

tők, hogy késedelmiükkel mennyi kárt okoznak a Nyugdíjintézetnek. Ezekkel a késedelmes fizetésekkel előálló kamatvesztéség 4—500 pengőt tesz ki évente, nem számítva hozzá a felszólító levelek postadíját és ezek megírására fordított munkát. E helyről újra és újra kérem a pontosan sehogysem fizetni akaró tagokat, hogy járulékaikat minden hónap közepéig okvetlenül küldjék be és ezzel is járuljanak hozzá munkám apasztásához. A tagok legnagyobb többségének hálás köszönetemet fejezem ki pontoságukért, megértő, jóakarató figyelmükért és támogatásukért.

A hátralékok behajtását ez évben még fokozottabb mértékben és nagyobb szigorúsággal fogom keresztülvinni, mert egy olyan testületnek, mint a közjegyzői karnak alapfeltétele, conditio sine qua nonja a pontosság, a rendesség, kötelességtudás, a törvénnyel reá rótt terhet minden körülmény között viselni kell, mert itt nem egyéni érdekekről, hanem özvegyek és árvák ellátásáról van szó, amit egyéni Pató Páloskodással, szimpátiával, elődázni nem lehet.

Az elmúlt évben több közjegyző és helyettes ellen kénytelenek voltunk fegyelmi feljelentést is tenni és azt két közjegyző ellen le is folytatni, melynek során azok elmarasztaltattak és megbüntették. A behajtás nehézségeire visszatérve meg kell még említenem, hogy a múlt év április havában az egyik vidéki kamarát megkerestem egyik igen nagy hátralékos közjegyző elleni végrehajtás elrendelése iránt, amit a nyugdíjszabályzat 51. §-ában foglalt rendelkezés dacára, sürgetésünkre csak 9 hónap múlva rendeltek el és eredménye az lett, hogy a jó követelést időközben a Kincstár lefoglalta és így a végrehajtás felfüggesztése miatt a Nyugdíjintézet mehet majd követelése után. Kérdem ki lesz majd ezért a felelős? Meg kell még emlékezni arról is, hogy az egyes fegyelmi bíróságok a fegyelmi ügyekben nem folytatnak egységes joggyakorlatot. A budapesti és debreceni fegyelmi bíróság gyakorlata egységes és leghelyesebb is, mert a hátralékos közjegyzőt még az esetben is vétkesnek mondják ki, ha az illető hátralékát a kamarai felhívásban megszabott határidő eltelte után, de a fegyelmi bírósági tárgyalás előtt fizeti ki. Ez felel meg az írott jog intenciójának és ennek állandósítása iránt az intézőbizottság mindent meg fog tenni. Az enyhébb gyakorlat tehát azt a lehetetlen helyzetet teremti meg, hogy az egyik kamarára területén a hátralékos, pontatlan közjegyző minden jogkövetkezmény nélkül továbbra is rendetlenkedhetik, állandó kivétel lehet és szinte törvény felett áll.

A visszaesatolt területen rendszeresített közjegyzői állásokkal kapcsolatban bizonyos módosítások iránt az Igazságügyminiszter úrhoz a múlt év végén indokolt felterjesztést is tettünk, de sajnos mai napig elintézve nem lett.

Be kell számolnom még a Nyugdíjintézet belső életéről és ügymenetéről is. A Nyugdíjintézetnek 1938. évi december hó 31. állapotot véve 198 közjegyző, 61 helyettes és 7 jelölt tagja van. Végellátásban részesül teljes nyugdíjjal 37, félnyugdíjjal 10, segélyben 13, özvegy, árva, illetve közjegyző.

A Nyugdíjintézethez múlt évben 494 beadvány érkezett és intéztetett el, közel 700 felszólítólevél lett a hátralékosoknak kiküldve. A beérkezett darabok még aznap elintéztetnek, hátralékunk nincs. Az intézőbizottság múlt évben 9 ülést tartott, amelyen az ügyek mindig legnagyobb egyetértésben intéztettek el és szavazás alá egyetlen ügy sem került. Meleg köszönetemet fejezem ki helyetteselnökünk dr. Szemerjay-Petrán Tibornak, az intézőbizottság és az állandó ellenőrzőbizottság valamennyi tagjának, akik fáradtságot és költséget nem kimélve a közérdeket értékes munkájukkal és tudásukkal támogatták, kérem a jövőre is harmónikus odaadó támogatásukat.

Meg kell emlékezni az állandó döntőbíróság múlt évi működéséről is. Összesen hat ügy került bírósági döntés alá. Az ügyek elintézésében dr. Fekete László állandó döntőbírósági elnök érdekeltségénél fogva még nem vehetett részt és így mély judiciumát és tudását nélkülöznünk kellett. A döntés alá került ügyekben, a tanácsokban dr. Lázár Ferenc, dr. Barcs Ernő, dr. Tarján Béla és dr. Büky Elbel Tibor királyi közjegyzők elnökölték, akik vezetése alatt a döntőbíróság nagyon szép, értékes jogi munkát végzett és a felmerült kérdéseket igazán nagy tudással, szakképzettséggel, kiváló ítélőképességgel oldották meg úgy, hogy a Nyugdíjintézet vezetősége ezúton is kritika alá nem vonható döntéseikért legteljesebb, őszinte elismerését és hálás köszönetét fejezi ki.

Hathatós és pártatlan támogatásukért köszönetemet fejezem ki a budapesti, debreceni, szegedi és pécsi királyi közjegyzői kamaráknak és külön elnökeiknek is, mert segítségük nélkül a hátralék lecsökkentése meddő feladat lett volna. Nagyon kérem a jövőre is jóakarató megértő támogatásukat és segítségüket arra, hogy azt a pár megcsontosodott pontatlan fizető pontosságra szoktathassuk és hogy a hátralék szó a jövő évi eredményszámából eltüntethető legyen.

Pár szóval még rá kell mutatnom a folyó évi költség előirányzatunkra. Mult évi előirányzatunkkal szemben bevételünk majdnem 22.000 pengővel emelkedik és ezt az új bérházunk adja, hozadékát csak 8%-kal vettük fel. A nagyszámú időse tag miatt a nyugdíjogosultak száma erősen nő és így a kiadásokra a mult évi 121.000 pengővel szemben 126.000 pengőt kellett már előirányoznunk a végellátás fedezésére. Új tételként kellett beállítani a bérházunkat terhelő kölcsönhátralék törlesztésére és a tartalékalap növelésére felvett 42.800 pengőt is. Az előirányzat megítélésünk szerint reális, a nyugdíjárulék felemelésére egyelőre még gondolni sem kell, mert a Felvidéki állásokkal előálló bevételből még újabb 17 nyugdíjast tudunk ellátni.

Az állandó ellenőrzőbizottság az intézet pénz és ügykezelését a szabályzatnak megfelelően többször megvizsgálta.

Nyugodt lelkiismerettel jelenthetjük, hogy Nyugdíjintézetünk teljesen rendben van, a kaoszól kiemelt és újabban felépített alap szilárd és megingathatatlan, a taglétszám emelkedésével a vagyoni fejlődés újabb útja adva van úgy, hogy egy nagyobb mérvű gazdasági válság sem okozhat különösebb nehézséget.

Az elnök felkérésére ezután *Hirkó Boldizsár dr.* az állandó ellenőrző bizottság jelentését olvasta fel. Megállapította ebben, hogy a nyugdíjintézet pénz- és ügykezelése mindenben rendes, javasolja az 1938. évi zárszámadás elfogadását és az intézőbizottság részére a felmentvény megadását.

Lázár Ferenc dr. a jelentést elfogadásra ajánlja. Indítványozta, hogy az intézőbizottság s különösen az elnök eredményes munkásságáért a közgyűlés köszönetét tolmácsolja. *Zakariás János dr.* a szombathelyi kamara területén működő egyik nagyobb hátralékkal szereplő közjegyzővel szemben méltányos eljárást kér s bejelenti, hogy a kamara tagjai között mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a hátralék összegét a tagok adják össze.

Ezek után a felszólalások után a közgyűlés az 1938. évi zárszámadást az ellenőrző bizottság jelentésével együtt, valamint az 1939. évi költségvetési előirányzatot egyhangúlag elfogadta s az intéző és az ellenőrző bizottságnak a felmentvényt, azoknak és különösen az elnöknek köszönete nyilvánítása mellett megadta.

Az állandó ellenőrző bizottság tagjai *Balassa Lajos dr.*, *Bathó Kálmán dr.* és *Hirkó Boldizsár dr.*, akik tisztségüket már 6 éve viselték, ez alól való felmentésüket kérték. Ezt az indokolt kérést a közgyűlés odaadó és önzetlen munkásságukért köszönet kifejezése mellett teljesítette s az állandó ellenőrző bizottság új tag-

jaiul *Kovácsy Zoltán dr.*, *Antalffy Zsiros Aladár dr.* kir. közjegyzőket és *Östör András dr.* helyettest egyhangúlag megválasztotta.

A közgyűlésre egy indítványt küldtek be, amelyet az intézőbizottságnak adtak ki. A közgyűlés után az ellenőrző bizottság tartott alakuló ülést, amelyen elnökké *Kovácsy Zoltán dr.* bizottsági tagot választották meg.

Az országos egylet közgyűlése.

A március 24-iki „közjegyzői nap“ nyitánya volt a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének évi rendes közgyűlése. A közgyűlést ugyancsak az Országos Kaszinó földszinti nagyertermében délután 1/25 órakor nyitotta meg *Hanny Tódor dr.* győri kir. közjegyző, felsőházi tag, az egylet közbeesésében méltán álló elnöke. A közgyűlésen megjelentek: *Lázár Ferenc dr.* felsőházi tag a budapesti, *Örley Dénes dr.* a debreceni, *Angyal Béla dr.* a pécsi és *Tarján Béla dr.* a szegedi kamarák elnökei és ugyanazok a közjegyzők és jelöltek, akiket a nyugdíjintézeti közgyűlésről szóló tudósítás megjelentekként felsorol.

Hanny Tódor dr. elnöki megnyitójában örömmel üdvözölte a közgyűlésen megjelent kamarai elnököket, s egyéb közjegyzői szervezetek funkcionáriusait, valamint mindazokat a közjegyzőket és helyetteseket, akik a kartársi együttérzéstől vezetve és az egylet ügyei iránt érdeklődve a közgyűlésen megjelentek. Majd a közeljövőnek a közjegyzői kart érdeklő feladatai közül megemlékezik a visszaesetolt felvidéken rendszeresített 24 állásnak a nemsokára várható betöltéséről. Ezzel kapcsolatosan bejelenti a közgyűlésnek, hogy a Felvidék egy részének visszaesetolásakor az egylet az igazságügyi kormányhoz feliratot intézett, amelyben utalt arra, hogy Trianon után a megszállott területen működött nagyon sok közjegyző és helyettes a magyar fennhatóság alatt maradt kis területen keresett és talált elhelyezkedést, ami dacára az állások nagymérvű szaporításának, annak idején maga után vont a régi helyetteseink önállóságra jutásának elődázását. Utalt az egylet arra is, hogy elsősorban a visszaesetolt Felvidék lakosságának érdeke, hogy a hazai jogban és eljárásban teljesen jártas, szakképzett közjegyzők intézzék a hozzájuk forduló ügyfelek ügyeit. Emellett, bár kétségtelenül méltányos, hogy a meg-

szállás ideje alatt hazafias magatartással szerzett érdemek honoráltassanak, — talán politikai okokból sem javasolható, hogy a felvidéki 24 állás, — minthogy a hazai törvényeink által megkívánt képesítéssel bíró helyettesek ott egyáltalában nincsenek, — kizárólag ottani ügyvédeknek jusson és ezzel a visszaesetolt területek corpus separatum jellege a közjegyzői állások betöltésénél is kidomboríttassék. Mindezen nyomós okok folytán nem adta fel az egyesület a reményt, hogy ezen állások betöltésénél a már aránytalanul hosszú idő óta működő, teendőiket kifogástalanul ellátó érdemes helyettesek jogos igényei tekintetbe fognak vétetni.

Sajnálattal jelentette be az elnök megnyitó beszéde befejezésével, hogy *Fekete László dr.* a Közlöny főszerkesztői tisztségéről lemondott. Ebből az alkalomból újból megemlékezik és pedig a legnagyobb elismeréssel és a legnagyobb hála érzésével *Fekete Lászlónak* a Közlöny új életre keltése és egy évtizedet meghaladó idő alatt gazdag jogi tudással megírt cikkeivel és minden aktuális kérdések tárgyilagos megvitatásával a kar érdekében teljesített eléggé meg nem hálálható szolgálatairól. Indítványozta, hogy a közgyűlés őszinte köszönetét tolmácsolja *Fekete László* nagyértékű munkásságáért s kéri őt fel, hogy a közlönny a jövőben is részesítse hathatós támogatásában. A közgyűlés az elnöki indítványt egyhangúlag elfogadta majd bejelentette az elnök, hogy *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* a közlönny további szerkesztését a központi bizottság felkérésére elvállalta.

Kaprinay Endre dr. főtitkár terjesztette ezután elő az egyesület gondosan megszerkesztett alábbi évi jelentését:

„Méltóztassék megengedni, hogy titkári beszámolómat azzal kezdjem, mivel a pécsi vándorgyűlésen elhangzott jelentésem végződött, a magyar igazságban és egy jobb jövőbe vetett reményünk és soha el nem halványuló hitünk hangoztatásával. A pécsi vándorgyűlésen az igazság napjának derengését véltük felfedezni és ma mindannyiunk nevében hálatelt szívvel állapíthatom meg, hogy a nap valóban kelőben van, s ami néhány hónap előtt még csak sejtelmes várakozás, a remények évek óta visszatérő refrainja volt csupán, ma már élő valóság. A Felvidék és Ruszinszko visszatért.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete jogászok társadalmi egyesülete. Jogászok, tehát a társadalom oly, rétege, mely a logikus gondolkodás forrásaiból hivatásszerűen és fanatikusan hirdeti az igazságot. És bármily szerény

határokon belül is mozog az életünk és bármily gondokkal küzdünk néha napján primer egzisztenciális érdekeinkért, az egymást követő generációk stafétájában az igazság fáklyáját nem ejtjük el, s ha kell ez majd utódaink kezében is szilárdan áll és tiszta fénnel lobog. Ezért most, mikor 20 éves tél után a magyar igazság hajnali sugaraiért mondunk Te Deumot, mikor kb. 29 felvidéki és ruszinszko kir. közjegyző hazatérte határtalan boldogsággal tölt el bennünket, most sem hirdetünk mást, csak azt, amit már két évtizede teszünk: az Igazság lelkiünkben szilárdan él és ez az igazság győzni fog! Én tehát mindannyiunk nevében bensőséges szeretettel fogadom a hazatérteket abban a reményben, hogy a következő alkalommal hasonló melegséggel üdvözölhetem az akkorára visszatérteket.

A pécsi vándorgyűlés óta eltelt rövid idő a világtörténelem kivételesen mozgalmas szakasza volt és ekként a magyar társadalmat is oly kérdések foglalkoztatták, melyek a nemzet egész egyetemének sorsát érintik. Ily körülmények között nem lehet esodálkoznunk azon, hogy a társadalom oly kis rétegének, mint a kir. közjegyzői karnak érdekei háttérbe szorultak és a sok reánk zuduló feladat között a mi különleges kérdéseink megoldása akaratlan késlelkedik. Gondolok elsősorban a közjegyzői rendtartás régen vajudó és már-már teljesezésbe ment reformjára, a zugírászat szabályozására, s általában azokra a problémákra, melyek évek óta lankadatlan hévvel foglalkoztatják e kar legjobbait. A közjegyzői kar azonban a nemzetnek mindig hű fiaiból regrutálódott és ezért most sem lehetünk kicsinyesek. Tudjuk, hogy nagyobb problémák várják a megoldást. És tudjuk azt is, hogy akik kezében a mi ügyeink rendezése van, az első lehető alkalommal síkra szállnak.

Az elmúlt félév kihirdetett törvényei közül az 1938. évi XV. t.-c. végrehajtása bizonyos félreértésekre adott okot. E törvény ugyanis a kir. közjegyzői kart sub intelligitur a közszolgálat fogalmi körébe vonta, — miért is a törvény rendelkezései a karra nem vonatkoztak. A végrehajtás során azonban ez vitássá vált. A vitát azt hiszem a második számú zsidótörvény véglegesen le fogja zárni. A magyar Corpus Juris márványlapjaira arany betűkkel véste be a törvényhozó az 1938. évi XXXIV. törvénycikket, a felvidéki területeknek a Magyar Szent Koronával egyesítéséről. Ahíttal emlékezünk meg mi is róla.

E törvénnyel kapcsolatban számos miniszteri rendelet szabá-

lyozza a visszacsatolással összefüggő igazságszolgáltatási kérdéseket és ezek bennünket is közlelről érintenek.

Igy a 9600/1938. M. E. rendelet az igazságügyi szervezeti kérdésekről, mely a visszacsatolt területen 24 kir. közjegyzői állást rendszeresít. Ezek az állások ideiglenesen a budapesti kir. közjegyzői kamarához tartoznak és június 30-ig pályázat hirdetése nélkül is betölthetők. E rendelet születésének körülményei, — minden más örvendetes szemponttól függetlenül, — arra a kedvező jelre mutatnak, hogy az igazságügyi kormány mindjobban honorálja a kir. közjegyzői kar vezetőinek tanácsadóit, illetve e kérdésekben irányító véleményét is.

Ezzel kapcsolatban bátorlodom megemlíteni az egylet elnökének a m. kir. Igazságügyminiszter úrhoz intézett, a mult év november hó 4. napján elküldött beadványát, melyben a betöltésre kerülő kir. közjegyzői állásoknál a közjegyzőhelyettesek jogos érdekeit kéri figyelembe venni.

A 9700/1938. M. E. rendelet a visszacsatolt területek polgári peres és perenkívüli eljárását szabályozza és ezeket 1939. január 1-vel életbe is lépteti. Számos kisebb jelentőségű rendelet foglalkozik még a visszacsatolás kérdéseivel, váltóóvás, csekkjog, stb., azonban az idő rövidege folytán ezek részletes tárgyalásáról felmentést kérek.

Sajnálattal emlékezünk meg Mikecz Ödön dr. igazságügyminiszter úrnak távozásáról, ki rövid miniszteri működése alatt a közjegyzői intézménynek mindenkor és minden gesztiójában őszinte és igaz barátja volt. Elég talán, ha e tekintetben azokra a közjegyzői kinevezésekre hivatkozom, melyek az ő aláírását viselik, továbbá arra a megbecsülésre és, ha szabad ezt a szót használnom, igaz barátságára, melyet a pécsi vándorgyűlésünkön kifejezésre juttatott. Ezt a baráti gesztust mi is szívünkbe zártuk. Ha távozását a veszteség őszine érzése kíséri, ebben vigasztalást csak az nyújt, hogy utódja Tasnádi Nagy András dr. személyében e karnak igen régi barátját és a magyar igazságszolgáltatásnak kiváló képességekkel felruházott reprezentánsát üdvözölhetjük. Igazságügyi kormányzása elé szilárd hittel és teljes bizalommal tekintünk.

Jóleső igaz örömmel kell megemlékeznünk ehelyütt az egylet volt illusztris elnökének dr. *Lázár* Ferencnek legmagasabb helyről az igaz érdem méltó elismeréseként nyert magas kitüntetéséről. A magyar közjegyzői kar e vezető egyéniségének a magyar ér-

demrend középkeresztjével történt magas kitüntetéséről az egész kar osztatlan örömmel vett tudomást.

Ha az elmúlt félévben, — minden idegfeszítő megpróbáltatásunk mellett is, — az öröm dominált, kettős kötelességünk megemlékezni azokról, kik ebben a régen remélt és óhajtvá várt örömnépben már részt nem vehettek, — megemlékezni azokról, kiknek nem adatott meg az agg Simeon bibliai ajándéka.

A kir. közjegyzői társadalom egyik legrégebb és leghűbb képviselőjének: Barcs Béla budapesti kir. közjegyzőnek 1938. június 23. napján történt elhunytá az igazi polgári erényekben gazdag élet záróakkordja. Az élet szimfóniájában egyszerű és tiszta melódia volt, mint azoknak a hegyi patakoknak tisztán csobogó vize, ahonnan származott. És férfi volt, ki nem alkudott és sohasem tévovázott. Emléke köztünk tisztán él.

1925. évben mondott le kir. közjegyzői állásáról Magyar Ambrus dr. volt kir. közjegyző, és október 27.-én bekövetkezett elhunytáig hosszú működése helyén Nagyköröson élvezte a becsülettel megszerzett pihenés jól megérdemelt nyugalmát.

Kasza László dr. hatvani kir. közjegyző időelőtti halála nagy reményekkel gazdag, fiatal életet tört ketté. Korai távozása komoly vesztesége az egész kir. közjegyzői karnak.

Ez év januárja újból két kartársunkat ragadta el, Schreiber Miklós dr. szolnoki és Cselley Kálmán dr. magyaróvári kir. közjegyzőket. Mindketten régi kipróbált katonái voltak ennek az intézménynek és emléküket igaz kegyelettel őrizzük.

Közel 3 évtizedes működésre tekint vissza Teleszky Béla dr. miskolci kir. közjegyző, kinek közeli napokban bekövetkezett halála, nemcsak Miskole társadalmi köreiben, de köztünk is igaz részvétet keltett.

Az élet iratlan és örök törvénye azonban, hogy az elmulásból új élet fakad és a kidőlt törzseket friss sarjak pótolják. Meg kelene tehát emlékezni azokról is, kik megirított sorainkba léptek, de mert e névsor betöltetlen felvidéki állásokra tekintettel ma még nem teljes, méltóztassék megengedni, hogy beszámolóm részét a legközelebbi alkalommal egészítsem ki.

És végül, midőn türelmükért hálás köszönetet mondok, nem mulasztatom el azon reményem kifejezésre juttatását, hogy az ünnep utáni hétköznapok szorgos és kitartó munkája a mi régen várt problémáinkra is megoldást talál és így egy lépéssel közelebb jutunk ahhoz a célhoz, melyet alapszabályaink hirdet-

nek, a kir. közjegyzői kar erkölcsi és anyagi megerősítéséhez és függetlenítéséhez.“

Az évi jelentésnek hozzászólás nélkül, egyhangúlag való elfogadása után *Rónay* Tibor dr. terjesztette elő a következő zárószámadást, vagyonmérleget és költségelőirányzatot:

Zárószámadás 1938. évről. *Bevétel:* Maradvány 1937. évről 13.352.28 P. Tagdíjakból befolyt 5376.07 P. Kamatokból befolyt 424.24 P. *Összesen 19.152. 59 P. Kiadás:* Közlöny nyomtatás és szétküldés 5166.54 P. Postai megterhelés és portókölség 23.51 P. A pécsi vándorgyűléssel kapcsolatos költségek 876.01 P. Vegyes kiadások 460.92 P. *Összesen 19.152 59 P.*

Mérleg 1938. évről: Nemzeti Hitelintézet Rt.-nál betétkönyvön 11.093.65 P. Postatakarékpénztárnál esekkszámán 1531.96 P. *Összesen 12.625.61 P.* Tiszta vagyon, mint egyenleg 12.635.61 P. + 20.000 K. névértékű hadikölcsönkötvény.

Költségvetési előirányzat 1939. évre. *Bevételek:* Maradvány az 1938. évről 12.625.61 P. Tagdíjak: Közjegyzők à 30 P. = 5700 P., helyettesek à 10 P. = 250 P. Kamatok, vegyesek 524.39. P. *Összesen 19.100 P. Kiadások:* Közlöny nyomtatás és szétküldés 5200 P. Nyomatványok, sokszorosítások 80 P. Portódíjak és postai kezelési költségek 70 P. Vegyes kiadások 650 P. Maradvány, mint egyenleg 13.100 P. *Összesen 19.100 P.*

A közgyűlés a zárószámadást, a vagyonmérleget, a költségvetési előirányzatot, valamint a *Joannorits* Jenő dr. és *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. számvizsgálóknak az egyesületi pénzkezelés s a számadások megvizsgálásáról szóló jelentését szintén egyhangúlag elfogadta s a pénztárosnak, a számvizsgálóknak és a központi bizottságnak a felmentvényt megadta. Az elnök indítványára a közgyűlés számvizsgálókként ugyanazon tagokat kérte fel.

A tárgysorozat következő pontjaként *Kaprinay* Endre dr. főtitkár ismertette a központi bizottság javaslatát az alapszabályok egyes elavult és cél, illetve tárgyalanná vált rendelkezéseinek módosítása tárgyában. A közgyűlés az előadói javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Hanny Tódor dr. elnök indítványozta, hogy a közgyűlés a központi bizottság eddigi tagjait 3 évi időtartamra újból megválassza, s válassza meg ezeken kívül a debreceni és szegedi kamarák elnökeit. A közgyűlés egyhangú határozata alapján 3 évre a központi bizottság tagjai lettek: *Angyal* Béla dr., *Antalffy Zsiros* Aladár dr., *Balassa* Lajos dr., *Bares* Ernő dr., *Bognár* József dr., *Cholnoky* Imre dr., *Fekete* László dr., *Hedry* Aladár dr., *Holtscher* Szigfrid

dr., *Horváth* Kamillo dr., *Kepes* János dr., *Körössy* Bertalan dr., *Lázár* Ferenc dr., *Lehotzky* Antal dr., *Lipesev* Péter dr., *Miskolczy* Pál dr., *Örley* Dénes dr., *Pekker* Emil dr., *Pottyondy* Béla dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr., *Tarján* Béla dr. és *Wagner* Béla dr.

A közgyűlés az elnök indítványának megfelelően az évi tagsági díj összegét az 1939—1941. évekre közjegyzők részére évi 30 P. jelöltek részére pedig évi 10 P. összegben állapította meg. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a központi bizottság legutóbb tartott ülésén az egyet alapszabályszerűen feladat körében volt egyesületi érdemes tagok szűkös viszonyok között élő özvegyei részére 500 pengő segélyt folyósított.

Zakariás János dr. indítványára egyhangú lelkesedéssel határozta el a közgyűlés, hogy az 1939. évi vándorgyűlést szeptember hóban Kassán fogja megtartani. A vándorgyűlés, illetve a részvétel részleteiről a tagok idejében fognak értesítést kapni. A közgyűlés tárgysorozata ezzel ki is merült s így az elnök a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlés után a központi bizottság rövid alakuló ülést tartott, amelyet *Angyal* Béla dr. korelnök vezetett. Az ő indítványára a központi bizottság az egyet tisztikarát 3 évre a következők szerint választotta meg: elnök *Hanny* Tódor dr., alelnök *Kaprinay* Endre dr., főtitkár *Antalffy Zsiros* Aladár dr., másodtitkár *Hirkó* Boldizsár dr., pénztáros *Rónay* Tibor dr.

Közlemények.

A felvidéki megbízott közjegyzők

Megemlékeztünk már arról, hogy a visszacsatolt Felvidéken a legtöbb olyan helyen, ahol azelőtt is közjegyzői székhely volt, a katonai hatóságok volt közjegyzőknak, sőt egy esetben helyettesnek is, javarészt azonban ügyvédeknek a közjegyzői teendőik ideiglenes elvégzésére megbízást adtak. Ezeket a megbízásokat a 9600/1938. I. M. számú rendelet megerősítette azzal, hogy az ilyen megbízott közjegyzők mindaddig joghatályosan működhetnek, amíg az igazságügyminisztertől kinevezett közjegyzők működésüket megkezdik. Miután a közjegyzői kinevezések sajnos mindezekig nem történtek meg, ezek a közjegyzők a visszacsatolt területeken

jelenleg is működnek. A működő közjegyzők számáról és személyéről az illetékes helyeken közvetlen felvilágosításokat nem tudunk szerezni miért is felvilágosításért az egyes közjegyzői székhelyekre fordultunk. Megkereséseink eredményeként a következő adatokat közölhetjük:

1. *Beregszász*. Más oldalról nyert értesülés szerint a katonai hatóságtól megbízott közjegyzőként *Porchy* István dr. ügyvéd működik.

2. *Dunaszerdahely*. Katonai megbízás alapján 1938. november 11-től működik *Uhrovics* Vendel dr., akit 1907-ben ugyanoda kir. közjegyzőnek neveztek ki, akit azonban a csehek az impérium változáskor állásától elmozdítottak.

3. *Érsekújvár*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. november 12-től működik *Puchlin* Kázmér dr., akit 1913-ban Szeniczére kir. közjegyzőnek neveztek ki. A csehszlovák kormány áthelyezte 1922-ben Vágsellyére, ahonnan Érsekújvárra helyezték át. A másik érsekújvári közjegyző a magyar csapatok bevonulásakor eltávozott Szlovákiába.

4. *Galánta*. A járásbírószág vezetőjének értesítése szerint Galántán ezidőszerint közjegyző nem működik.

5. *Ipolyság*. A közigazgatási hatóság értesítése szerint Ipolyságon közjegyző ezidőszerint nem működik.

6. *Komárom*. A katonai hatóság 1347/1938. számú megbízása alapján 1939. januárius 1-től működik *Kállay* Endre dr. volt ügyvéd.

7. *Léva*. A katonai hatóság 19/1/1938. számú megbízása alapján 1938. november 19-től kezdve működik *Kmoshó* Béla dr. volt ügyvéd.

8. *Losonc*. Magánközlés szerint Losoncon közjegyző ezidőszerint nem működik.

9. *Munkács*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. november 11-től működik *Jaczkovits* István dr. volt ügyvéd.

10. *Ógyalla*. Adatokat nem sikerült szereznünk.

11. *Rimaszombat*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. november 25-től működik *Rugályi* Antal dr. volt ügyvéd.

12. *Rozsnyó*. A közigazgatási hatóság értesítése szerint közjegyző nem működik.

13. *Somorja*. A katonai hatóság egy somorjai ügyvédnek adott a közjegyzői teendőik ellátására megbízást s az ott működött *Salamon* X. Ferenc dr. közjegyzőt felfüggesztette.

14. *Tornalja*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. november 14-től működik *Király* Kálmán dr., akit ugyanoda már 1912-ben kir. közjegyzővé neveztek ki, akit azonban a csehek 1922-ben elmozdítottak. Azóta ugyanott ügyvédi gyakorlatot folytatott.

15. *Ungvár*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. november 13-tól kezdve működik *Csopey* Gábor dr., aki azelőtt mint néhai Petrik Igor volt ungvári közjegyző irodája részére hivatalból kirendelt helyettes működött.

16. *Vágsellye*. A katonai hatóság 15/1938. számú megbízása alapján 1938. november 28-tól működik *Pigler* István dr. volt ügyvéd.

17. *Kassa*. A katonai hatóság állásába visszahelyezte s ez alapon 1938. november 26-tól kezdve működik *Szmrecsányi* Pál dr., akit 1916-ban ugyanoda neveztek ki kir. közjegyzővé.

18. *Királyhelmec*. Adatok nem érkeztek be.

19. *Párkány*. Adatok nem érkeztek be.

20. *Szepsi*. A katonai hatóság 250/1938. számú megbízása alapján 1938. december 5-től működik *Schürger* István dr. ügyvéd.

21. *Verebély*. A katonai hatóság megbízása alapján 1938. december 14-től kezdve működik *Demény* Gyula dr. volt ügyvéd.

Kassán, Beregszászon és Ungváron még csak egy-egy megbízott közjegyző működik s az ezekre a helyekre rendszeresített második állások adják ki a Felvidéken rendszeresített, összesen 24 kir. közjegyzői állást.

Kamaraközi értekezlet. A március 24-iki közjegyzői nap utolsó ülése a kamaraközi értekezlet volt. Az értekezletet *Lázár* Ferenc dr. elnök vezette, előadó volt *Barcs* Ernő dr., s az értekezleten részt vettek: *Angyal* Béla dr., *Hanny* Tódor dr., *Kaprinay* Endre dr., *Körössy* Bertalan dr., *Krenner* Zoltán dr., *Májay* Dezső dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. és *Tarján* Béla dr. Az értekezlet a szegedi kamara 3 előterjesztésével foglalkozott. Az első előterjesztés a 15500/1928. I. M. rendelet 7. §-ával kapcsolatosan annak

a kérdésnek eldöntését kérte, hogy a hagyatéki ügyek átengedésének igénylése helyet foghat-e akkor is, ha az átengedést más járásbíróóság illetékessége alá tartozó hagyatéki ügyre nézve kell kérni. A kamaraközi értekezlet a kérdést igenlően döntötte el s ezzel kapcsolatosan az elnök indítványára elhatározta, hogy a kamarákhoz olyértelmű köziratot intéz, mely szerint, amint ez már különben részlegesen helyes gyakorlatban van; a közjegyzők az átengedett hagyatékokra eső aránylagos díjakat az átengedő közjegyzőknek térítsék meg. Az értekezlet második tárgya volt a Földbirtokrendezés pénzügyi lebonyolítására alakult szövetkezet kötvényeinek az örökösödési eljárás rendjén való értékelése. Egy adott esetben ugyanis a kb. 66.000 P. névértékű kötvényeket a leltározásnál 200 pengőre értékelték, viszont az adóhivatal a névérték után szabta ki feltételesen az illetéket. A kamaraközi értekezlet ebben a kérdésben figyelemmel a 6800/1935. I. M. rendelet 1. §-a utolsó bekezdésének rendelkezéseire is — arra az álláspontra helyezkedett, hogy az illeték kiszabás véglegesítésénél, a megfelelő díjátalányt a kir. közjegyző is jogosult felszámítani. A harmadik tárgy volt az adókiadó hatóságoknak az a sokszor panasz tárgyává tett s végeredményében igazságtalan eljárása, hogy a járásbíróóságoktól a hagyatéki ügyekben megállapított költségekre vonatkozóan készített kimutatások adatait, illetve a kimutatott összeget az adókiadónál egészben és arra való tekintet nélkül veszik figyelembe, hogy a díjából mennyi folyt be s hogy mennyi a behajthatatlan követelés. Ezeknek az ezúttal már csak valójában adózási célokat szolgáló kimutatásoknak beszüntetését a közjegyzői kar különben már hosszú idő óta indokoltan sürgeti. A kamaraközi értekezletnek ebben a tárgyban való határozata az volt, hogy a pénzügyi hatóságoknak megfelelő jogszerű eljárásra való utasítása végett felir a pénzügyminiszterhez.

Halálozás. *Teleszky* Béla dr. miskolci kir. közjegyző Miskolcon március hó 20. napján elhalálozott. 1910. évben a helyettesi karból nevezték ki Zentára közjegyzővé. Innen 1914. évben helyezték át Miskolcra, ahol most bekövetkezett haláláig egy negyed századot töltött el szorgalmas, komoly közjegyzői működésben.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Imreh* Dénes dr. nagykállói kir. közjegyzőt a *Teleszky* Béla dr. elhalálozásával megüresedett miskolci állásra áthelyezte.

Kitüntetés. Magyarország kormányzója a miniszterelnök

előterjesztésére *Telman* Sándor dr. zalaegerszegi kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. A kitüntetés a közjegyzői karban is osztatlan örömet keltett, mert *Telman* Sándor a közjegyzői intézménynek egyik igen tehetséges, nagy szorgalmú és méltán rokonszenves munkása, aki az intézménynek irodalmi munkásságával is kitünő szolgálatokat tett. Különleges érdeme a közjegyzői körökben valóban közkézen forgó hatalmas munkája az örökösödési eljárás és az azzal kapcsolatos jogszabályokról.

Új közjegyzői állás. Az igazságügyminiszter 11280/1939. I. M. számú, alább közölt rendeletével Pestszenterzsébeten második közjegyzői állást rendszeresített: „Az 1874:XXXV. t.-c. 5. §-ában kapott felhatalmazás alapján a pestszenterzsébeti kir. járásbíróóság területére Pestszenterzsébet székhellyel második kir. közjegyzői állást rendszeresíték, mely a budapesti kir. közjegyzői kamarához fog tartozni. A második kir. közjegyző működésének megkezdése napjától örökösödési ügyekben a pestszenterzsébeti két kir. közjegyző működési köre havonként váltakozva a pestszenterzsébeti kir. járásbíróóság egész területére kiterjed akként, hogy az eddig is fennállott állást betöltő kir. közjegyző az év február, április, június, augusztus, október és december havában, az újonnan rendszeresített állásra kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző pedig az év január, március, május, július, szeptember és november havában lesz hivatott eljárni. (15.500/1928. I. M. számú rendelet 5. §-a és 10416/1932. I. M. számú rendelet. Lásd Igazságügyi Közlöny 1928. és 1932. évfolyam 62. és 47. lap.). Ez a rendelet kihirdetése napján hatályba lép. Budapest, 1939. évi március hó 4. napján. Dr. Tasnádi Nagy András s. k. m. kir. igazságügyminiszter“.

Megjegyezzük, hogy a rendszeresítést az illetékes kamara nem véleményezte. Helyes álláspontja szerint a jelenlegi gazdasági és ezzel kapcsolatos közjegyzői ügyforgalmi viszonyok a szóbanforgó, valamint általában új közjegyzői állások rendszeresítését nem indokolják.

A budapesti kamara társas vacsorája A budapesti kamarának április második keddjén, április 11-én nem lesz társas vacsorája. Május havában a rendes időben az Országos Kaszinóban fogják a társasvacsorát megtartani.

A jegyzői magánmunkálatokat Romániában is betiltották. Az 1936. évi április 2-án kihirdetett, a román ügyvédi rendtartást

módosító novellaris törvény 4. §-ának rendelkezései szerint Erdély és Bánát területén azok a községi jegyzők, akik a törvény kihirdetésekor tényleges szolgálatot teljesítettek, jogosítva voltak telekkönyvi bekebelezés céljaira szolgáló magánokiratokat szerkeszteni azzal a korlátozással azonban, hogy az okiratban irt jogügyletek értéke a 10.000 leit meg nem haladhatja. 1936 óta tehát Erdélyben a jegyzők magánmunkálkodási jogköre ilyen szűk korlátok közé volt szorítva. Most a nemrégben életbe lépett új közigazgatási törvény ezt a korlátozott jogkört is megvonta s a 110. §-ban az egész ország területére érvényes joghatállyal csak arra adott engedélyt, hogy a községi jegyzők a felek megkeresésére kéréseket szerkeszthetnek. Azok a jegyzők, akik az egyetem jogtudományi karán a közigazgatási állások betöltéséhez szükséges szigorlatokat az absolutorium után elnyerték és akik a központi közigazgatási tanfolyam végbizonyítványával rendelkeznek, jogosítva vannak telekkönyvi kérvények szerkesztésére is. A törvény végrehajtása tárgyában a román belügyminiszter 917. szám alatt 1939. január 28. kelettel boesátotta ki a rendeletet, amely szerint a *jegyzők magánmunkálkodási jogköre* a fentiekben vázolt kérés szerkesztési jogosultságtól eltekintve az ország egész területén 1939. február 1. napjától kezdve megszűnik s ettől az időtől kezdve magánokiratokat jogérvényesen csak ügyvédek, közjegyzők és sürgős szükség esetén bíróságok szerkeszthetnek.

A Magyarországgal határos államokban egymásután szünetlik meg a jogbiztonság katasztrófáját jelentő jegyzői magánmunkálkodási jogosítványt, csak Magyarország az, ahol az illetékes körök még mindig, egészen érthetetlen szívóssággal ragaszkodnak ehhez a jogszolgáltatási esőkevényhez, amely most már egymás után a Balkánról is kiszorítottván, csupán a legsötétebb ázsiai jogrendszerbe illőnek minősíthető.

Az új zsidótörvény közjegyzői vonatkozásai. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozása tárgyában benyújtott törvényjavaslatnak a képviselőház által változatlanul elfogadott 7. §-a szerint zsidót kir. közjegyzőnek kinevezni és kir. közjegyzőhelyettesnek kirendelni nem lehet. Ezt a rendelkezést a 2. §. 1. bekezdésében meghatározott személyekre is alkalmazzák. Ezek a személyek azok, akik a világháborúban különböző kintetéseket szereztek. A javaslat indokolása szerint a kir. közjegyzői működés, habár nem tekinthető szoros értelemben vett közszolgálatnak, az 6. §-nál felhozott szempontok alá esik. A 6. §

indokolása szerint a javaslatban irt közjogi korlátozásból s az egész javaslat céljából folyik az a rendelkezés, amely szerint a zsidók az állami törvényhatósági és községi alkalmazásból kizártnak. E szakasz indokolása szerint a zsidóság — egyéni kivételektől eltekintve — általánosságban nem tud elvonatkozni a különleges zsidó érdekektől abban a mértékben, amint azt a különleges tárgylagosságot és odaadást kívánó közszolgálati viszony követeli. De azt is figyelembe kell venni — az indoklás további szavai szerint — hogy a közszolgálat körében alkalmazásokba törekvő és ezekre készülttségüknél és jellembeli tulajdonságaiknál fogva kiválóan alkalmas keresztény magyar ifjaknak is csak egy töredéke helyezkedhetik el ezekben az alkalmazásokban. A képviselőházi tárgyalás rendjén olyan indítványt is terjesztettek elő, amely szerint a 7. §. rendelkezései ex nunc lépjenek hatályba, ezt a javaslatot azonban a képviselőház nem fogadta el. Arra való figyelemmel, hogy a jelenleg működő, a törvényjavaslat szerint zsidónak tekintendő közjegyzőhelyettesek kinevezésre nem számíthatnak, az igazságügyminiszter hozzájárult oly értelmű rendelkezésnek a törvénybe pótlólag való felvételéhez, amely szerint a törvény hatályba léptekor működő zsidó közjegyzőhelyettesek az ügyvédi karba korlátozás nélkül felvehetők.

Itt emlékeztünk meg arról, hogy a javaslat képviselőházi tárgyalása rendjén az egyik képviselő a következő kijelentést tette: „*A magyar közjegyzői kar a világ egyik legkötönyebb ilyen testülete*“. Ez a képviselőház nagy nyilvánossága előtt tett kijelentés, ha abban kétségtelenül jóakarátú túlzás is foglaltatik, a magyar közjegyzői kar becsületesen és a legjobb igyekezettel végzett munkájának jóleső elismerése, amely azonban nem elbizakodásra, de tehetségükhöz mértén fokozottabban szorgalmas, becsületes és minél kifogástalanabb munkásságra fogja bizonyára a kar tagjait serkenteni.

Száguldó történelem. Az Igazságügyi Közlöny március hó 18. napján expedált 2. számában 8994/1939. szám alatt egy tájékoztató közlemény jelent meg arról, hogy az igazságügyi hatóságoknak ezentúl a Csehszlovák köztársaság elnevezése helyett Cseh-Szlovák köztársaság helyes elnevezést kell használniok. Már a lap megjelenése előtt, március hó 15. napján az új elnevezés is tárgytalanná vált, Csehországnak a német birodalomba való bekebelezése következtében. Most már tehát legfeljebb szlovák állam a helyes elnevezés, ha csak addig, amíg az államformát meg-

állapítják nem lesz-e valamelyes olyan változás, amely a szlovák államot is a mult kódébe dönti.

A rendkívüli fegyvergyakorlatnak a joggyakorlatba való beszámítása Az igazságügyminiszter a 13400/1939. I. M. számú rendelete szerint az egységes bírói és ügyvédi vizsgára boesátáshoz szükséges joggyakorlat idejébe az 1938. szeptember hó 1. napjától az 1939. januárius hó 31. napjáig rendkívüli fegyvergyakorlatként katonai szolgálatban töltött időt, de legfeljebb 3 hónapot be kell számítani, feltéve, ha a vizsgára jelentkező katonai szolgálatának megszűnése után joggyakorlatát 6 hónapon belül folytatja s kivéve ha a beszámítható idő hozzáadásával a joggyakorlat ideje teljessé vált.

A távollevő ügygondnokának hatásköre. Köszeghy Antai dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a Kir. Közjegyzők Közlönye 1938. évi 4. számában a fenti címen írott cikkében bírálta a székesfőváros árvaszékének 47255/1—2/1938. számú határozatát. A 8. számban közöltük a székesfővárosi közigazgatási bizottság 3002/1938. számú megváltoztató határozatát, amely ellen a tiszti főügyész további felelőssel élt s ennek következtében a Belügyminiszter 210243/1938. X. szám alatt az alábbi véghatározatot hozta:

„A székesfőváros Árvaszéke 47255/1—2/1938. sz. véghatározatával elutasította dr. Farkas Pál és dr. Vadász Miklós, mint néhai Schiffer Lipótné hagyatéki ügyében érdekelt ismeretlen tartózkodású örökösök és hagyományos ügygondnokait azon kérelmükkel, hogy a hagyatékhoz tartozó ingatlanjuttalékot elárverezhessék. A közigazgatási bizottság gyámügyi felelőssel küldöttsége az Árvaszék I. fokú véghatározatát megváltoztatta s megadta a hozzájárulást ahhoz, hogy a nevezett örökhagyó hagyatékához tartozó összes ingatlanok önkéntes árverésen elárvereztessenek. A II. fokú véghatározat ellen dr. Váradi Jenő tisztifőügyész helyettes felelőssel élt. *Véghatározat:* A felelőzsnek nem adok helyt és a II. fokú véghatározatot változatlanul hagyom. A II. fokú véghatározat helytálló indokolásához a magam részéről csupán annyit teszek hozzá, hogy az 1894. XVI. t.-c. 54. §-a alapján távollevő örökös részére rendelt gondnokság és az 1877. XX. t.-c. 28. §-ának d) pontja alapján a távollevő részére rendelt gondnokság közötti különbséget a m. kir. Kúria 1933. évi nov. 9. én 191/1931. sz. alatt hozott határozatában (Jogi Hírlap, 7. évf. 1193. sz. eset) részletesen és a II. fokú véghatározat indokolásával egyezően kifejtette. Ennek folytán kétségtelen, hogy a távollevő örökösök részére kirendelt gondnok jogköre kiterjed arra, hogy a főbbi örökösrel egyetértésben az 1894. XVI. t.-c. 95. §-ának a) pontja alapján kérje a hagyatékhoz tartozó ingatlanoknak árverés útján történő eladását és így nem volt semmi akadálya annak, hogy a kérelemhez a gyámhatóság hozzájáruljon, ha azt a

távollevő örökösök érdekében állónak tartotta. A tisztifőügyész helyettes ezek szerint alaptalanul felelőzselt a fennálló jogszabályoknak megfelelő II. fokú gyámhatósági véghatározat ellen. A főügyész helyettes jogi okfejtésében figyelmen kívül hagyta a 161.913/1912. sz. belügyminiszteri rendelet elvi jelentőségű megállapítását, valamint a m. kir. Kúria újabb gyakorlatát és a II. fokú véghatározattal szemben elfoglalt jogi álláspontja ellenkezik a törvényes rendelkezések alkalmazása körében a gyámhatóságok és a bíróságok által egyaránt követett helyes gyakorlattal. Ezért felelőzsését el kellett utasítani.“

Közjegyzőhelyettes keres tökéletes német nyelvtudással, azonnal való belépésre budapesti közjegyző. Cím a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények.

Az 1939. évi I. t.-c. az 1935. évben Genfben tartott Nemzetközi Munkaügyi Egyetemes Ertekezlet által a nőknek bármilyen bányában földalatti munkára alkalmazása tárgyában tervezet alakjában elfogadott nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

5765/1939. K. K. M. sz. Az 1890:I. t.-c. 155. §-ának 1. pontja alapján szedett útdó kivetési kulcsának felemeléséről 820/1939. M. E. számú rendelet végrehajtása.

25/1939. B. M. sz. A törvényhatósági és a községi választójog.

3431/1939. I. M. sz. A rögtönbíráskodás kihirdetésének elrendelése.

30.000/1938. P. M. sz. A jövedelem és vagyonadó 1939. évi kivetése.

4500/1939. I. M. sz. A Budapesten működő kir. közjegyzők számára és az örökösödési ügyekben őket megillető működési körnek megállapítása.

8300/1939. I. M. sz. Az ügyvédi rendtartásról szóló 1937:IV. törvény-cikk hatálybaléptetéséről és végrehajtásáról rendelkező 25.000/1927. I. M. sz. rendelet értelmezése.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XX. évfolyam, 3. szám.) Csánk Béla dr., Kóházi Endre dr., Simon Mihály dr., Aczél András dr. és Schönvitzky Bertalan dr. különböző polgári és büntetőjogi kérdésekről írtak ebbe a számba. A Kritikai szemle című rovatban Zsoldos Benő egy rövid közleményben a visszacsatolt Felvidéknek a magyar jogrendbe való bekapcsolása tárgyában teszi meg észrevételeit s különösen kifogásolja e tekintetben tett lépések túlassú tempóját. Sürgős kormányintézkedésekre volna szükség — a közlemény szerint, — hazai magánjogunk egységes rendszerének a Felvidék egész területén való érvényrejtésére s hathatósan megkönnyítené az ottani jogszolgáltatási szervek munkáját pl. a családvédelem, házassági jog, nagykorúság, cselekvő és szenvedő jogképesség, földbirtokvédelem,

hitbizomány, telekkönyvi eljárás stb. a csehekétől eltérő jelentősebb kérdéseiknek egységes rendezése is.

Deutsche Notarzeitschrift. (39. évfolyam, 3. szám.). A mellék ügyletek közjegyzői díjkötelezettsége címen Behre berlini tartományi igazságügyi igazgató. A közjegyző idegen számlája címen Opitz dr. berlini ügyvéd. Újabb devizahatározatok címen pedig Edlinger dr. reinzarbeni közjegyző írtak tartalmas cikkeket ebbe a számba, amely ezeken kívül hivatalos közleményeket, újabb jogesetek megtárgyalását, könyvszemlét hoz.

Megszűnt jogi szaklapok. E közlöny mult számában sajnálatosan emlékeztünk meg arról, hogy a magyar vidéki jogászság kitűnően szerkesztett szaklapja a „Jog“ további megjelenését becsüntette. Még sajnálatosabb közlésünk az, hogy újabban a jogi szaklapok egész sorozata, ezek között igen nagyértékű s a jog eredményes szolgálatában szép multa visszatekinthető folyóiratok 1939. év elejétől kezdve megjelenésüket becsüntették. Nem jelenik meg a fenti időponttól kezdve a Jogállam, a Polgári Jog, a Kereskedelmi Jog, az Ügyvéd. Ha ennek a tömeges lapbeszüntetésnek oka a részvétlenséggel kapcsolatos anyagi nehézség, úgy ez a viszonyokra nem túlságosan előnyös fénytvető, sőt nagy mértékben elszomorító jelenség. A magyar jogi pályákon foglalkozók nagy tömege egy csekély, saját jogi továbbképzésének komoly érdekeit szolgáló áldozatkészségével megtehetta volna, hogy ezt a néhány jogi szaklapot valahogyan fenntartsa.

Magyar Törvénykezés. (1939. évfolyam, 314. és 315. számok.). A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos állampolgársági kérdések szabályozása tárgyában 2200/1939. M. E. és 253000/1939. B. M. számú, a visszacsatolt területen működő cégekre vonatkozó 2930/1939. M. E. sz., a találmányokra vonatkozó 2640/1939. M. E. sz., a visszacsatolt Felvidéken a földbirtokrendezéssel kapcsolatos teendők szabályozása tárgyában kelt 2550/1939. M. E. számú, s ugyanazon területre a korlátolt felelősségű társaságra és a esendő társaságra vonatkozó jogszabályoknak kiterjesztése tárgyában kiadott 2560/1939. M. E. számú rendeletek teljes szövegét közli ennek a folyóiratnak legújabbban megjelent két száma. A továbbiakban mind a két szám szakszerű csoportosításban közöl jogeseteket s hozzá a Fórum és a Szerkesztő postája című rovatok közleményeit.

Illetékügyi közlöny (XIV. évf. 3. szám.) Benárd Emil dr. ügyvéd és Máray György dr. bírósági aljegyző külön cikkeit s folytatólag pedig a szemle, illetékügyi rendeletek, külföldi szemelvények, című rovatok közleményeit és szerkesztői üzeneteket hoz ez a szám.

Magyarosan. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvművelő bizottságának megbízásából Pintér Jenő közreműködésével Putnoki Imrétől szerkesztett nyelvművelő folyóiratnak mult évi utolsó számában Zsoldos

Benő a bírósági használatban általános használatban lévő „tényálladék“ kifejezés felett, amely a német „Tatbestand“ szónak szó szerinti fordítása, szeretné a lélekharangot meghúzni. Ugyanebben a számban Papp Vilmos az „Ügyvédek nyelve“ című közleményben kifogásol sok közhasználatban levő kifejezést és helytelen szokást. A folyóirat idei 1. számában Polner Ödön a „Tót vagy szlovák“ című közleményében helyes indokolással a „tót“ elnevezés mellett tör lándzsát. Ugyanő kifogásolja a „wieni döntés“ kifejezést s ehelyett az akadémia álláspontjának megfelelően a „bécsi döntés“ tartja helyesnek. Ez a szám közöl tudósítást az akadémia nyelvművelő bizottsága mult év december 21. napján tartott üléséről, amelyen Östör József olvasta fel „A hivatalos és jogszabály alkotás nyelvének megtisztítása“ című előterjesztést. Az előterjesztés szerint felesleges nagyon bizonyítgatni, hogy a törvények, rendeletek és hivatalos intézkedések nyelvének a jó magyarság szempontjából való megtisztítására milyen szükség van. Utal az Országos Ügyvédszövetség mult évi vándorgyűlésén a soproni ügyvédi kamara indítványára, amelyet az ülés egyhangúlag elfogadva, elhatározta, hogy a hivatalos nyelv megtisztításának érdekében országos mozgalmat indít, belekapcsolva különösen a szorosabb értelemben vett jogászságnak, a bíróság, az ügyvédek és a közjegyzők eljárási nyelvét. Östör a politikai nyelvet is szeretné megtisztítani, s ennek szükségességét a politikában mindennapos, helytelen kifejezéseket egybegyűjtő, alábbi összefoglalásával indokolja:

„Nincs olyan politikus, aki *le* nem szögezte még álláspontját, szerinte a nemzetnek meg kell újhódnia gazdasági, *szociális*, jogi és *kulturális* vonatkozásokban, vezérlő szempont legyen, *realis* életszükségletekkel tudjon fellépni a nemzetközi fórumok előtt; a nagy- és középbirtok *ádtámasztása mellett* minél több kisbirtokost és önálló *egzisztenciát* kell teremteni. Persze folytatni kell a közigazgatás *racionálizását* és helyre kell állítani a *normális* nemzetközi árucserét, módot kell találni az iskolaépítési *akció* folytatására; minden *iskolatípusban* gondot kell fordítani az *etikus* életfelfogásra. Egyik politikai párt vezéreszméinek munkarendjéből a következő idegenszerűségeket sikerült sebtiben kihalászni. Szakszerű *szelekció*, *racionálizálási* alapelvek, *organatikus* orvos *generáció*, (belügyminiszeri kör), *lineáris* csökkentések, *funkciók*, *adómorál*, *kapitalizmus*, *amortizálódó*, *produktív* célok, (pénzügyminisztérium), *produkáljunk* valóban értéket *egzisztencia*, *exportképes*, kevés *tipusú* termelőink, (gazdasági minisztérium), *korrektívumok*, *altruzmus*, (földművelésügyi minisztérium), exportált nyersanyag, népünk művészi *motivumokban* gazdag kéziipara, *energiatermelés*, (így az 1931. t.-c. is), a termelés *harmonikus* kifejlesztése, *technikai* kutatások, *márkázási* törvény, (kereskedelmiügyi minisztérium), *kulturpolitika*, intézmény *redukció*, *revizió* alá fogjuk venni, *iskolatípus redukciója*, (vallás- és közoktatásügyi minisztérium). A politikai íráások közül pedig nem szabad figyelmen kívül hagyni ezt a csodabogarat: politikai *alszenzációkkal*, kávéházi márványsztaloknál kifényesített *kombinációkkal* és ilyen túlhangozásokkal *prompt* szállítják... a *reklámt* és a *publicityt*. Sőt politikusaink újabban a nemzeti irány helyett szinte feltűnően hangsúlyozzák és emelik ki a *nacionalista irányt*“.

Az előterjesztés szerint a hivatalos nyelv érinti a központi kormányzat területét beleértve valamennyi alája tartozó hivatalt, állami

üzemet vagy intézeteket, az önkormányzati testületeket, beleértve a községek jegyzői hivatalait is, a bíróságokat, az ügyvédi és közjegyzői irodákat. Az első teendő volna az előterjesztés szerint összegyűjteni az anyagot, a hivatalokban használt nem magyaros szavakat, kifejezéseket, idegenszerű fordulatokat, hibás szó és mondatfűzést. A helyes magyarságért lelkesedő egyéneket kellene minden csoportban felkérni, hogy a gyűjtést végezzék el. Ha az anyag együtt van, akkor kellene megírni a jó magyar hivatalos nyelv, vagy más címmel, minden tekintetben gyakorlati, mindennapi használatra való, a legvastagabb hibákat feltüntető és a helyes magyarságot mutató könyvet.

Nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy a Kir. Közjegyzők Közlönye ebben a tisztítási munkában való jó szolgálatait készséggel felajánlja, amint hogy a multban is több ily irányú cikket hozott a közjegyzői kar immár hivatalos nyelvművelő szakértője Gröber Aladár dr. tollából.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

29. 4420/1918. M. E. számú rendelet alapján kifejlődött állandó bírói gyakorlat értelmében *ingatlan átruházása esetében úgy az átruházó, mint az elfogadó nyilatkozatot írásba kell foglalni és akár a közös, akár az erre vonatkozó külön-külön okiratot az átruházónak is, az átvevőnek is alá kell írnia.* Ajándékozás esetében tehát ha az erre vonatkozó akarat megegyezés az okirat tartalma szerint valóban létre is jött, nem elég ha az okiratot csak az ajándékozó írja alá, hanem szükséges a megajándékozott aláírása is. Ezt a hiányt nem pótolja az ajándék tárgyát képező ingatlannak a megajándékozott részéről történt birtokbavétele, de nem pótolja az a körülmény sem, hogy az ajándékozási ügylet írásba foglalása alkalmával felek között olyan megállapodás jött létre, hogy az okiratot a megajándékozott bármikor egy későbbi időpontban is aláírhatja és hogy e célból a már elkészített okiratot egy ügyvédnél letétbe helyezték. A per keretein kívül álló

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Buda pesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, „Magyar Jogi Szemle“ című szaklapok, a vidéken székelő bíróságok állásfoglalásait pedig a Szegeden megjelenő „Jog“ című szaklap közlései alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

kérdés az, hogy az ajándékozó és az ügyvéd kötelesek-e az okiratot a megajándékozottnak aláírás végett kiadni. Mindenesetre azonban addig, amíg a megajándékozott aláírása az okiraton pótolva nincs, az a szándékolt ügylet joghatásainak előidézése alkalmatlan. (K. P. III. 3496/1938.).

30. A volt jobbágyok osztályához tartozó örökgyónak második felcségét az 1840:XVIII. t.-c. 18. §-a értelmében *özvegyi tartás* fejében csak egy gyermek részének a haszonélvezete illeti. Az egy gyermek rész meghatározásánál számításba veendő az örökgyón által életében az egyik gyermekének ajándékozott vagyron is. Ekként az ajándékozás önmagában véve az özvegyi tartás csökkentését nem vonja maga után, mivel egy gyermekrésznél többnek a haszonélvezete az özvegyet a törvény alapján ajándékozás nélkül sem illetné. A fent hivatkozott törvényhely határozott rendelkezése következtében az egy gyermekrész meghatározását az a kérdés sem befolyásolja, hogy annak jövedelme az özvegy megélhetésére elegendő-e, mert ennél több az özvegyet abban az esetben sem illeti, ha a gyermek rész hozadéka illő ellátásához nem elegendő. A gyermekrész kiszámításánál természetesen azok a leszármazók is számításba veendőek, akik az örökséget visszautasították. (K. P. I. 4074/1938.).

31. Az állandó bírói joggyakorlat szerint a *hozomány* fogalma alá az az ingó, vagy ingatlan vagyron esik, amelyet a nő vagy helyette és nevében, vagy a nőre tekintettel egy harmadik személy a házasság terheihez való hozzájárulás céljából kifejezetten hozományul ad, vagy ígér a férjnek. A hozomány létesítéséhez tehát szükséges annak világos kifejezése, hogy a hozományt adó férjnek átadott, vagy kötelező formában megígért vagyront hozományképen adja, illetve ígéri. Igaz ugyan, hogy a szülők által a leányok örökrészére előre kiadott vagyronérték is a házastársak között való viszonyban hozomány jellegét ölti magára, ha azt a szülők a fentidézett jogszabálynak megfelelően kifejezetten hozományként adják át a férjnek; ennek hiányában azonban az ekként átadott vagyron a külön vagyron jellegével bír és ezen a jellegén nem változtat az a körülmény sem, hogy a férj az átvett vagyontárgyak felett szabad használati és rendelkezési jogot nyer, mert a feleség különvagyronát kezelő férj ellenkező kikötés hiányában a házasság tartama alatt a különvagyont is szabadon használhatja, annak jövedelmét szedheti és azokról ép úgy, mint a hozomány jövedelméről számadást adni nem tartozik. (K. P. III. 3127/1938.).

Szerkesztői üzenetek.

v. B. F. dr. A beküldött cikket az utólag hozzánk juttatott kiegészítéssel a jövő számban fogjuk közölni. — Az 1937. XXI. t.-c. rendelkezéseinek a közjegyzőkre való alkalmazásával szemben ugyanaz az eset áll elő, mint a 4350/1938. M. E. számú rendeletnél. A fenthivatkozott törvény 2. §. 2. pontja szerint a törvény rendelkezései nem vonatkoznak a közszolgáltatásra. Ahogy a 4350/1938. M. E. számú rendeletnél a közjegyző e vonatkozásban közszolgálatot teljesítőnek minősítettett, azonos indok mellett a közjegyző az 1937. XXI. t.-c. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából közszolgálatot teljesítőnek tekintendő, tehát a hivatkozott törvény rendelkezései alá nem esik. Egyébként pedig a vita javarészt akadémikus jellegű, mert közjegyzői irodákban heti 44 óránál nagyobb munkaidő nem igen van, a közjegyzői alkalmazottak évente hat munkanapi fizetéses szabadságot mindennütt kapnak, a legkisebb munkabér tekintetében pedig nem a törvény, hanem külön rendeletek intézkednek. Ilyen rendeletet pedig tudomásunk szerint eddig csak néhány foglalkozási ágra vonatkozólag boesátottak ki. — A visszaesatolt Felvidéken a katonai hatóság megbízása alapján működő közjegyzőkről e szám más helyén hozunk adatokat.

M. M. dr. Beküldött cikke figyelmen kívül hagyja a vonatkozó tényleges gyakorlatot s olyan kérdéseket vett fel, amelyeket a magánjogi tankönyvek már régebben eldöntöttek. Ez okból azt nem közölhetjük. Egyebekben megfelelőbb írásainak készségel szorítunk helyet.

K. Z. A m. kir. belügyminiszter 256300/1927. B. M. szám alatt, jelenleg is érvényben levő rendeletet adott ki, amelyben az 1000 pengő, vagy ennél alacsonyabb forgalmi beesértékű ingatlanokat a nyilvános betegápolási költségek alól mentesítette. (L. Belügy Közlöny, 578. lap.).
